

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
Освітня програма	53445 Середня освіта (Географія. Біологія та здоров`я людини)
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	014 Середня освіта

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	53445
Назва ОП	Середня освіта (Географія. Біологія та здоров`я людини)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Спеціалізація (за наявності)	014.07 Географія
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Гришко Світлана Вікторівна, Пономаренко Вадим Юрійович, Шевчук Сергій Миколайович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	27.09.2023 р. – 29.09.2023 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://sspu.edu.ua/images/2023/docs/akreditatsia/sogb_a9fd5.pdf
Програма візиту експертної групи	https://sspu.edu.ua/images/2023/docs/akreditatsia/programa_vizitu_014_so_geografiya_biologiya_52d2c.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОП "СО Географія, біологія та здоров'я людини" віднайшла своє місце і вже відіграє важливу роль у функціонуванні освітнього простору не лише Сумської області, а всієї України. ОП розроблена з урахуванням регіональної потреби Сумської області в учителях (викладачах) географії, біології та здоров'я людини. Експертна група відзначає, що переважна більшість процесів, які зорганізовано на ОП: проектування та цілі освітньої програми відповідає традиціям, стратегії та профілю СумДПУ; структура та зміст ОП дозволяють здійснити якісну підготовку магістрів; доступ до ОП та визнання результатів навчання відповідає вимогам діючих нормативних документів; викладання на ОП відзначаються інноваційністю; контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна добросовісність унеможливають ризики, що пов'язані із цими процесами; науково-педагогічні працівники, що залучені до реалізації ОП відзначаються високим рівнем кваліфікації, активністю у науковій і проєктній діяльності; в СумДПУ створене сприятливе освітнє середовище та наявні необхідні матеріальні ресурси; внутрішнє забезпечення якості ОП відбувається у межах локальних нормативних документів; процеси реалізації ОП є прозорими та публічними. Структура та зміст ОП розроблена у відповідності до діючих нормативних документів, вона повністю враховує сучасні тенденції вищої педагогічної освіти і водночас передбачає можливість якісної підготовки висококваліфікованих педагогічних кадрів для закладів загальної, професійної (професійно-технічної) і фахової передвищої освіти. У межах ОП інтегровано дві предметні спеціальності підготовки учителів (географії і біології та здоров'я людини) відповідає профілю та стратегії СумДПУ як педагогічного ЗВО та дозволяє здійснювати якісну підготовку учителів, здатних розв'язувати складні спеціалізовані завдання, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов роботи у закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти. ЕГ, за результатами проведення акредитаційної експертизи вважає, що за усіма процесами ОП відповідає чинним нормам щодо якісної підготовки здобувачів освіти зі спеціальності 014.07 СО. Географія. Врахування рекомендацій ЕГ дозволить покращити можливості та перспективи успішного функціонування цієї ОП у майбутньому, яка має усі потенційні можливості для подальшої успішної реалізації та розвитку.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Сильні сторони ОП пов'язані із тривалою традицією СумДПУ - підготовки учителів географії та біології. Визнання університету на ринку освітніх послуг, збалансований перелік ОК, студентоцентризований підхід, потужна МТБ створюють сприятливе освітнє середовище для реалізації ОП, яка належить до іміджевих, має чітко сформульовані цілі, які відповідають стратегії СумДПУ як педагогічного ЗВО. Більшість процесів реалізації ОП відповідають вимогам загальнодержавних і локальних документів. Так, обсяг та зміст ОП відповідають чинним вимогам; її зміст дозволяє ЗО досягти передбачених ПРН. На ОП успішно реалізується модель інтеграції теоретичної та практичної підготовки за двома предметними спеціальностями (географія і біологія), що може бути застосована іншими ЗВО України. Напрацьовано дієву модель розвитку індивідуальної освітньої траєкторії ЗО, яка реалізується не лише у межах їх навчальної, а і позанавчальної діяльності. Практична підготовка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності, через формування змістового наповнення нормативних ОК та збалансованого співвідношення теоретичного навчання і практик. На ОП реалізується практика визнання РН отриманих у неформальній освіті за рахунок долучення ЗО до наукових заходів різних рівнів. На ОП застосовуються традиційні і нетрадиційні форми і методи навчання, що є свідченням належної кваліфікації НПП. Наявна платформа Moodle для впровадження дистанційного навчання, на якій у зручній і доступній формі розміщені усі необхідні інформаційні матеріали, що відзначаються високим методичним рівнем підготовки. Безкоштовний доступ до міжнародних баз Scopus, WoS значно розширює можливості НПП і ЗО до виконання наукових проєктів, підготовки до занять тощо. Функціонує електронний репозитарій eSSPU, який містить доробки НПП і здобувачів, що полегшує інформаційний супровід ОП. ЕГ встановила реальні факти залучення академічності та практиків до проведення занять. На ОП визначені чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що забезпечують об'єктивність екзаменаторів. У ЗВО створені необхідні матеріальні та технічні умови (сучасні аудиторії, музеї, наявність необхідних програм та онлайн-платформ), що сприяє академічній свободі НПП у виборі та застосуванні інноваційних технологій та активних методів навчання. Наявні безпечні умови організації навчального процесу під час воєнного стану. Наявні технічні умови для якісної організації онлайн навчання (включаючи безкоштовний доступ до Wi-Fi у всіх приміщеннях закладу). Здійснює діяльність психологічна служба, юридична клініка, уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції, наявна скринька довіри. Всі групи стейкхолдерів залучаються до моніторингу ОП. Регулярно здійснюються анкетування студентів та роботодавців. Моніторинг якості вищої освіти у ЗВО проводиться на системній основі. Сильні сторони та позитивні практики у межах кожного критерію ЕГ висвітлено у звіті.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Слабкими сторонами ОП є відсутність практики її щорічного оновлення, що певною мірою ускладнює оцінку стану урахування позицій та потреб усіх заінтересованих сторін (стейкхолдерів). ЕГ встановила, що у 2023 р. відбувся моніторинг ОП, за результатами якого було прийнято рішення не оновлювати ОП. Подібна практика частково суперечить п. 4.2. Положення про освітні програми СумДПУ. На думку ЕГ, закладу вищої освіти варто було не лише провести внутрішній моніторинг ОП, а виставити її у вигляді відповідного проєкту для громадського обговорення у 2023 р. У переліку ОК відсутні відповідні дисципліни із позашкільної і позакласної роботи, але ці позиції представлені у переліку посад, які можуть обіймати випускники ОП. Закладу вищої освіти варто скоригувати перелік посад, які можуть обіймати випускники ОП, або розглянути можливість внесення відповідного ОК до змісту

ОП. ЕК встановила, що обидві виробничі практики на ОП проходять у 3 семестрі без перерви між ними, що унеможливує зворотний зв'язок і відпрацювання можливих помилок здобувачів освіти. ЕГ рекомендує ЗВО переглянути графік освітнього процесу із відповідним перенесенням однієї із виробничих практик на 2 семестр. Потребують структурування літературні джерела у робочих програмах та силабусах ОК із метою акцентування уваги здобувачів освіти на базових підручниках, навчальних посібниках і т. д., а матеріали конференцій, відповідно, мають бути віднесені до додаткових джерел літератури. Академічна мобільність здобувачів освіти (навчання за програмами академічної мобільності, практики, літні школи, тощо) на ОП поки ще не стала системним явищем, тому ЕГ рекомендує закладу вищої освіти розробити і реалізувати дієву модель залучення здобувачів вищої освіти до цього напрямку діяльності на ОП. Дисципліни професійного циклу ОП не забезпечені штатними докторами наук, що потребує уваги із боку адміністрації університету щодо створення необхідних умов для НПП випускових кафедр до підготовки докторських дисертацій, або залучення в штат кафедр докторів (географічних та біологічних) наук. Ураховуючи місцезнаходження СумДПУ у межах прикордонної області, ЕГ рекомендує адміністрації університету вжити заходів щодо завершення ремонту в бомбосховищі (укритті). У зв'язку із тим, що повторна перевірка кваліфікаційних робіт на співпадіння здійснюється на платній основі, ЕГ рекомендує віднайти можливість здійснення цієї процедури на безоплатній основі, що у свою чергу сприятиме підвищенню рівню виконання кваліфікаційних робіт. Закладу вищої освіти також рекомендовано щорічно оприлюднювати проєкт ОП на офіційному веб-сайті ЗВО для громадського обговорення. Детальні рекомендації у межах кожного критерію ЕГ сформулювала у звіті.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

У СумДПУ підготовка учителів географії та біології за подвійною спеціальністю здійснюється із 1979 р. ОП «Середня освіта (Географія. Біологія та здоров'я людини)» розроблена та реалізується відповідно до Стратегії розвитку СумДПУ до 2032 р. щодо підготовки конкурентних, висококваліфікованих фахівців, креативних особистостей з високим рівнем загальної та професійної компетентності, інтелектуальної активності, соціальної відповідальності; генерування та поширення нових ідей та знань; проведення та реалізація наукових досліджень у сферах педагогіки; утвердження соціальних цінностей: формування інтелектуального, соціального та духовного капіталу суспільства, готового до викликів майбутнього (https://sspu.edu.ua/images/2023/docs/polozhennia/strategiya_rozvitku_sumdpu_do_2032_62aca.pdf). ОП має на меті забезпечити підготовку висококваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців – учителів географії, біології та основ здоров'я закладів загальної середньої освіти, фахової передвищої, професійної (професійно-технічної) освіти, здатних розв'язувати складні спеціалізовані завдання, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, та виконувати обов'язки науково-дослідницького та інноваційного характеру з педагогіки й методики середньої освіти, фахової передвищої, професійної (професійно-технічної) освіти у галузях географії, біології та основ здоров'я, а також здійснювати самостійну науково-педагогічну діяльність. Під час зустрічі із керівництвом СумДПУ встановлено, що дану ОП відносять до категорії іміджевих та перспективних для майбутнього розвитку ЗВО. З цією метою керівництвом Університету здійснюється уся необхідна підтримка щодо створення належних умов для її успішної реалізації. Зазначені керівництвом СумДПУ сильні сторони ОП, а також ризики її подальшої реалізації свідчать про фахове розуміння перспектив розвитку цієї ОП у СумДПУ.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

За наданими документами та результатами зустрічей встановлено, що усі учасники освітнього процесу (ЗО, НПП, роботодавці) були залучені до розробки та перегляду ОП. ЗВО здійснює моніторинг щодо забезпечення потреб регіонального ринку праці в учителях (викладачах) географії, біології та здоров'я людини. Запрошені на зустріч роботодавці (Н. Голобородько, А. Рябуха) наголошували на постійній потребі закладів освіти Сумської області в учителях (викладачах) географії, біології та здоров'я людини. ЗО денної форми навчання підтвердили урахування їх пропозицій, які надавалися в усній формі, а також під час опитувань, через участь в ОСС тощо. Так ЗО І. Шако та С. Спасьонова, звернули увагу на потребу збільшення кількості годин, відведених на вивчення методики навчання біології (протокол засідання кафедри, від 16.11.2021 № 4; див. відповідь на запит ЕГ <https://office.naqa.gov.ua/7562ec08-9f65-4be6-a206-bb19987d8b60>). Разом з тим, під час зустрічі зі ЗО заочної форми

навчання було з'ясовано, що вони не долучалися до перегляду ОП. Зовнішні стейкхолдери під час зустрічі, відзначили своє залучення до проектування та перегляду ОП. За рекомендацією начальниці Управління держслужби якості освіти у Сумській обл. А. Рябухи було розширено коло фахових компетентностей майбутніх вчителів та акцентовано увагу на необхідності формування у ЗО вміння проводити самоаналіз власної діяльності. Консультант з географії Центру профрозвитку педпрацівників Сумської міської ради Н. Голобородько підтвердила свою пропозицію щодо інтеграції предметів природничого циклу згідно вимог НУШ. Академічна спільнота кафедр СумДПУ на етапі проектування, обговорення та затвердження ОП була долучена до формування її цілей та ПРН. Так, згідно протоколу кафедри від 16.12.2021 р. № 7 (<https://office.naqa.gov.ua/4f2d4032-ff97-4009-87c8-d163b2d6b082>) доц. С. Генкал зазначила, що її пропозиція стосовно назви ОК «Інноваційні технологія навчання біології та основ здоров'я» та інші пропозиції враховані; доц. А. Вакал зазначив, що його пропозиція замінити ОК «Екологія рослин і тварин» на ОК «Екологія біологічних систем» врахована; зав. кафедри О. Корнус наголосила, що у проєкті ОП враховані компетентності, передбачені профстандартом на групу професій «Вчитель». Всі ці пропозиції були підтверджені у ході зустрічі із НПП. На проєкт ОП було також надано 3 позитивні рецензії від зовнішніх рецензентів д.пед.н. О.Браславська (УДПУ), д.геогр.н. О.Крайнюков (ХНУ) і к.пед.н. О.Гузенко (СОІППО). Разом з тим, наведені вище практики стосуються виключно етапу проектування ОП у 2021 р. та її затвердження у 2022 р. ЕГ було з'ясовано, що у 2023 р. відбувався лише моніторинг ОП, без її перегляду та оновлення. ЕГ вважає, що Наказ МОН України від 11.11.2023 р. № 1006 був підставою для перегляду та оновлення ОП, зокрема щодо уточнення її фокусу відповідно до предметної спеціальності Біологія та здоров'я людини.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі ОП та ПРН визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, зокрема тих, що базуються на засадах підготовки учителя для ЗЗСО. Разом з тим, орієнтація ОП містить і інше формулювання «ОПП зорієнтована на підготовку здобувачів до професійно-педагогічної та науково-дослідницької діяльності. ... Включені до програми навчальні дисципліни зорієнтовані на актуальні напрями, в рамках яких можлива подальша професійна та наукова кар'єра здобувача», що є більш характерним для освітньо-наукових програм, або третього (освітньо-наукового) рівня ВО. У ОП реалізується інтеграція теоретичної фахової підготовки в галузі географії, біології та основ здоров'я, методики їх навчання, з практичною діяльністю (виробнича педагогічна практика, підготовка та захист кваліфікаційної роботи з елементами наукового дослідження). Структура ОП передбачає динамічне та інтерактивне навчання у т.ч. із застосуванням технологій дистанційного і змішаного навчання. Забезпечує оволодіння комплексом загальних та спеціальних компетентностей, необхідних фахівцям для виконання професійних завдань та обов'язків прикладного характеру в галузі сучасної освіти за вказаною предметною спеціальністю, здатності до виробничої і педагогічної діяльності в закладах ЗСО, фахової передвищої, професійної (професійно-технічної) освіти. Тенденції розвитку спеціальності відбивають ПРН 1,2,3,4,12,13,14,15. Урахування галузевого контексту та змістової підготовки ОП здійснено при формулюванні ПРН 5,6,7,8,9,11, які в сукупності дозволяють забезпечити якісну підготовку учителя (викладача) географії, біології та здоров'я людини. При розробці ОП було враховано зміст подібних ОП, реалізація яких відбувається у НПУ імені Михайла Драгоманова, ВНУ імені Лесі Українки, ЦДПУ імені Володимира Винниченка, МДПУ імені Богдана Хмельницького (це дало змогу структурувати і змістовно вдосконалити компоненти ОП, скорегувати її структурно-логічну схему, вдосконалити структуру окремих ОК тощо). Щодо досвіду аналогічних іноземних ОП то вивчалася модель підготовки вчителів географії та біології (саме за поєднанням цих спеціальностей) у Краківському педагогічному університеті (Польща). Унікальність даної ОП визначається у відповідності до запитів регіонального ринку праці, що потребує учителів здатних надавати якісні освітні послуги із декількох предметів для роботи у сільській місцевості, територіях які постраждали внаслідок воєнних дій.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт освіти із підготовки магістрів за спеціальністю 014.07 Середня освіти (Географія) відсутній. ОП розроблена відповідно вимог Національної рамки кваліфікацій. ПРН ОП сформовано на основі сучасних наукових здобутків у сфері освітньої діяльності, що є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичного осмислення проблем у галузі освіти. Спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, що необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур забезпечується ПРН 5,6,7,8,9,10,11,15; здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах (ПРН 1,2,3,4); здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності (ПРН 4,12,13,14,15); зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються (ПРН 2,3,4); управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів (ПРН 2,3,4,15); відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів (ПРН 2,3,4,15); здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії (ПРН 12,15). Отже, ПРН

ОП визначені відповідно до вимог НРК, яка ґрунтується на європейських і національних принципах та стандартах забезпечення якості освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Сильні сторони. ОП «Середня освіта (Географія. Біологія та здоров'я людини)» займає важливе місце в структурі освітньої діяльності СумДПУ, вона належить до іміджевих ОП, має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії СумДПУ, розроблена з урахуванням регіональної потреби Сумської області в учителях (викладачах) географії, біології та здоров'я людини. Університет своєю освітньо-науковою діяльністю прагне до реалізації важливих суспільних запитів із якісної підготовки вітчизняних педагогічних кадрів. Упровадження ОП націлене на підготовку учителя за двома предметними спеціальностями (географія і біологія та здоров'я людини), що підтверджує важливість її реалізації для регіонального ринку праці учителів Сумської області. ОП має академічну та прикладну орієнтацію, вона передбачає підготовку учителів здатних до впровадження новітніх освітніх та педагогічних технологій у своїй професійній діяльності. ПРН за ОП, відзначаються особливим акцентом на вивчення фахових курсів із географії та біології та психолого-педагогічної підготовки, опанування методиками і технологіями навчання, вони є практико-орієнтованими, визначені відповідно до вимог НРК.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабкими сторонами ОП за критерієм є відсутність на ОП практики її щорічного перегляду та оновлення, що певною мірою ускладнює оцінку стану урахування позицій та потреб усіх заінтересованих сторін (стейкгольдерів). Рекомендації: 1. Щорічно переглядати та оновлювати ОП відповідно до змін законодавства, тенденцій розвитку галузі / спеціальності, інтересів усіх учасників освітнього процесу, потреб та вимог ринку праці тощо. 2. Уточнити фокус ОП відповідно до предметної спеціальності Біологія та здоров'я людини та формулювання мети ОП в частині доцільності формування здатності майбутніх магістрів «здійснювати самостійну науково-педагогічну діяльність».

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Експертиза ОП показала її відповідність чинним вимогам до провадження освітньої діяльності за критерієм «Проектування та цілі освітньої програми». Цілі ОП цілком відповідають місії та стратегії СумДПУ, її ПРН визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін (стейкгольдерів), визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту. Програмні результати навчання відповідають вимогам НРК. Освітня діяльність за цим критерієм повністю відповідає у межах підкритеріїв 1,3,4 та часково за підкритерієм 2, зокрема виявлена у ході акредитаційної експертизи слабка сторона щодо потреби щорічного оновлення ОП перебуває у площині автономії ЗВО та може бути усунена ЗВО, тобто не потребує тривалого часу. У свою чергу аналіз сильних сторін ОП, виявлених у ході акредитаційної експертизи, дозволяє оцінити ОП та освітню діяльність за цим критерієм на рівні «В».

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Основні процеси освітньої діяльності в ЗВО визначаються у локальному документі «Положення про організацію освітнього процесу у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf. Обсяг ОП для здобувачів освіти денної та заочної форм навчання складає 90 кредитів, термін навчання 1 р. 4 міс. навчальний план відповідає усім вимогам законодавства щодо навчального навантаження для підготовки магістра. Розподіл кредитів (годин) між окремими ОК також є збалансованим. Обсяг ОК, спрямованих на формування визначених ОП компетентностей та ПРН становить 67 кредитів, а вибіркового ОК відповідно – 23 кредити. На практичну підготовку ЗО відведено 9 кредитів, що становить 10 % від загального обсягу підготовки. Підсумкова

атестація здійснюється у формі захисту кваліфікаційної роботи із географії та (або) методики її навчання та комплексного атестаційного іспиту із біології, методики навчання біології і основ здоров'я. Експертна група окремо звертає увагу на раціональному та справедливому розподілі обсягу ОК (кредитів, годин) між двома предметними спеціальностями, що поєднуються у змісті ОП.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз змісту ОП показав, що ПРН дозволяють досягти заявлених цілей навчання із підготовки вчителя (викладача) географії, біології та здоров'я людини: ПРН 1,2,3,4,12,13,14,15. Освітні компоненти ОП дозволяють здобувачам освіти досягти передбачених ПРН та отримати кваліфікацію «Магістр середньої освіти за предметною спеціальністю 014.07 Середня освіта (Географія). Вчитель географії, біології та основ здоров'я. Викладач закладу фахової передвищої, професійної (професійно-технічної) освіти». З-поміж ключових ОК щодо формування ПРН експертна група відзначає ОК 2.1, 2.2, 2.4, 2.6, 2.7, 2.8, 2.9 теоретичної підготовки та ОК 1.2, 2.3, 2.5, 3.1, 3.2 практичної підготовки. Навчальні плани за ОП для денної та заочної форм навчання, затверджені у встановленому порядку, містять навчальні дисципліни нормативної та вибіркової частин. За запитом експертної групи ЗВО також надав робочі навчальні плани (<https://office.naqa.gov.ua/v1/accreditation-folder/8921>), що підтверджують наявність логічної взаємопов'язаної системи ОК.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОП загалом відповідає предметній області галузі знань 01 Освіта/Педагогіка та спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія). ОП передбачає опанування загальних та фахових компетентностей, необхідних для професійної діяльності учителя (викладача) географії, біології та здоров'я людини. У практику реалізації ОП введено модель інтеграції теоретичної фахової підготовки в галузі географії, біології та основ здоров'я, методики їх навчання, з практичною діяльністю (виробнича педагогічна практика, підготовка та захист кваліфікаційної роботи з елементами наукового дослідження). Зміст ОП забезпечує оволодіння комплексом загальних та спеціальних компетентностей, необхідних фахівцям для виконання професійних завдань та обов'язків прикладного характеру в галузі сучасної освіти, здатності до виробничої і педагогічної діяльності в закладах загальної середньої освіти, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти. У змісті ОП приділено рівнозначної уваги як теоретичної так і професійної (методичної) підготовки учителя (викладача) і географії і біології та здоров'я людини. Водночас у переліку ОК відсутні відповідні компоненти із позашкільної, і позакласної роботи, що, на думку експертної групи, не сприяє підготовці ЗО до роботи на первинній посаді 2359.2 Організатор позакласної та позашкільної виховної роботи з дітьми (краєзнавчо-туристична робота).

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Структура ОП передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії. Формування індивідуальної освітньої траєкторії регламентується локальними документами «Положення про організацію освітнього процесу» (<https://tinyurl.com/sspu-pro-organizaciyu>) та «Положення про вільний вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти» (<https://tinyurl.com/sspu-pro-vilny-vibir>). Індивідуальна освітня траєкторія здобувачів ОП реалізується шляхом вільного вибору дисциплін, вибору тематики кваліфікаційної роботи (див. інформацію надану за запитом ЕГ, <https://office.naqa.gov.ua/49d605d1-c58f-47a1-a6b8-0af72a1a0867>), участі у наукових гуртках і проблемних групах, можливостей займатися науковою роботою, вибору місця проходження виробничих практик тощо. Встановлено, що на вивчення вибіркового ОК відведено 23 кредити ЕКТС, що складає 25,5 % від їх загальної кількості. Вибіркові дисципліни обираються магістрантами на початку навчального року протягом перших двох тижнів навчання (2 дисципліни для 1-го семестру, 2 дисципліни для 2-го семестру) та у другому семестрі (1 дисципліна для 3-го семестру). Встановлено, що ЗО мали реальну можливість обирати будь-які ОК із запропонованого переліку. На офіційному сайті ЗВО розміщено анотації пропонувані для вільного вибору дисциплін (<https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/kataloh-vybirkovykh-dystryplin>). Інформування здобувачів освіти про порядок формування індивідуальної освітньої траєкторії здійснюється деканатом природничо-географічного факультету, гарантом ОП, НПП. Здобувачі здійснюють свій вибір у особистих електронних кабінетах АСУ СумДПУ. У разі, якщо для вивчення дисципліни не може бути сформована група (мінімум 12 осіб), здобувачам пропонується здійснити повторний вибір. Реалізація індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів денної та заочної форми підтверджується наданими ЗВО індивідуальними навчальними планами усіх років навчання, робочими навчальними планами (<https://office.naqa.gov.ua/v1/accreditation-folder/8921>).

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Організація практики на ОП визначається Положенням про практичну підготовку здобувачів вищої освіти (<https://tinyurl.com/sspu-pro-praktychnu>). ОП та навчальний план передбачають 9 кредитів практик: ППЗ.1. Виробнича (педагогічна) практика в закладах загальної середньої освіти (4,5 кредити) та ППЗ.2. Виробнича (педагогічна) практика в закладах фахової передвищої освіти / професійної (професійно-технічної) освіти (4,5 кредити). СумДПУ має відповідну угоду із Департаментом освіти і науки Сумської ОВА щодо використання баз закладів ЗСО, П(ПТ)О як баз для виробничих практик. Більшість запрошених на зустріч роботодавців підтвердили факт проходження ЗО виробничих практик на їх базі. Нарікань з боку баз проходження виробничої практики, щодо якості підготовки здобувачів освіти, до ЗВО не надходило, оскільки практики на ОП згідно графіку освітнього процесу ще не відбувалися. На думку експертної групи, практична підготовка в межах ОП загалом дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності. ЕГ відзначає досить вдале поєднання переліку та обсягу виробничих практик щодо формування фахових компетентностей (СК 1,2,3,4,5,6,7) та ПРН (РН 2,3,4,12,13,14,15). Водночас звертаємо увагу на те, що обидві виробничі практики ЗО проходять у 3 семестрі, а згідно графіку освітнього процесу, практики ідуть одна за одною, що унеможливило наявність зворотного зв'язку між ЗО та університетом за результатами проходження практики в закладах загальної середньої освіти (як успіхи так і можливі невдачі, а за потреби і усунення помилок) перед проходженням практики в закладах фахової передвищої освіти / професійної (професійно-технічної).

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Загальні компетентності, що формуються у межах ОП з поміж іншого націлені і на формування соціальних навичок. Аналіз ОП показав, що нормативні ОК, включені до її змісту передбачають набуття здобувачами соціальних навичок. До таких ОК належать ОК 1.1 Іноземна мова за фаховим спрямуванням, ОК 1.2 Інформаційні технології в освіті, ОК 2.1 Актуальні питання інноваційного розвитку освіти. ЗО засвідчили, що набуття ними соціальних навичок відбувалося також у межах ОК 2.2. Психологія освіти та більшості ОК фахової і практичної підготовки. У ході акредитаційної експертизи встановлено, що ЗО, які безпосередньо навчаються на ОП є активними учасниками студентського самоврядування природничо-географічного факультету та СумДПУ, що сприяє набуттю ними соціальних навичок. Під час заходів, що ініціюються і реалізуються органами студентського самоврядування також відбувається формування соціальних навичок (soft skills) відбувається в усіх ЗО, які до них долучаються.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт учителя за спеціальністю 014.07 Середня освіта (Географія) на момент акредитаційної експертизи відсутній. Разом з тим, ЗВО надав документи (<https://office.naqa.gov.ua/v1/accreditation-folder/8921>), а НПП задіяні в реалізації ОП, у ході зустрічі, підтвердили імплементацію Професійного стандарту учителя ЗЗСО. Так, за інформацією ЗВО (матеріали самоаналізу), при формуванні ОП у 2021 р. було визначено перелік відповідних компетентностей. Однак, аналіз експертною групою змісту ОП на відповідність Стандарту показав, що окремі із них ураховані не в повному обсязі. Посилення, через упровадження нових ОК чи перегляду робочих програм уже існуючих, потребує інклюзивна компетентність майбутнього вчителя (викладача) географії, біології та здоров'я людини.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Співвідношення фактичного навантаження ЗО та обсягом самостійної роботи регулюється Положення про організацію освітнього процесу https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf. Тижневе аудиторне навантаження для здобувачів освіти складає від 15 до 18 годин, що дозволяє їм ефективно поєднувати аудиторну і самостійну роботу. ЗО денної та заочної форм наголошували на тому, що обсяг самостійної роботи їх не переобтяжує. За інформацією начальниці Центру забезпечення якості вищої освіти О. Одінцової, на ОП здійснюються різноманітні опитування здобувачів, зокрема і щодо їх фактичного навантаження. Нарікань з боку ЗО даної ОП, щодо їх фактичного навантаження упродовж 2022–2023 рр. виявлено не було. Зустріч із ЗО денної та заочної форм навчання підтвердила, що їх фактичне навантаження є відповідним для досягнення цілей та ПРН. Окремо ЕГ в ході акредитаційної експертизи звернула увагу на фактичне навантаження ЗО в умовах дистанційного режиму надання освітніх послуг і виявила, що освітні послуги надаються якісно, у обсягах, що сприяють ефективному формуванню заявлених у ОП ПРН.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів освіти за дуальною формою освіти на ОП не здійснюється. За інформацією декана природничо-географічного факультету доц. Л. Міронець у СумДПУ напрацьовано необхідна локальна нормативна база, зокрема «Положення про дуальну форму здобуття вищої освіти у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка» (https://sspu.edu.ua/images/2021/docs/11/pro_dualnu_formu_zdobuttya_vischoyi_osviti_37099.pdf).

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Сильними сторонами ОП є її відповідність чинним нормативним документам, зокрема ЕГ відзначає, що обсяг та зміст ОП відповідають вимогам законодавства щодо навчального навантаження для рівня вищої освіти магістр, що цілком дозволяє здійснити належну предметну підготовку майбутнього учителя (викладача) географії, біології та здоров'я людини. На ОП здійснено раціональний розподіл обсягу ОК (кредитів, годин) між двома предметними спеціальностями, що поєднуються у її змісті. Освітні компоненти ОП дозволяють здобувачам освіти досягти передбачених ПРН. У практику реалізації ОП уведено модель інтеграції теоретичної фахової підготовки в галузі географії, біології та основ здоров'я, методики їх навчання, з практичною діяльністю (виробнича педагогічна практика, підготовка та захист кваліфікаційної роботи з елементами наукового дослідження). ЗО мають реальну можливість обирати будь-які ОК із запропонованого у ЗВО переліку. Практична підготовка в межах ОП дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності. ОП передбачає набуття ЗО соціальних навичок як під час вивчення нормативних ОК так і в ході позанавчальної діяльності здобувачів освіти. У процесі проектування та реалізації ОП відбувається імплементація Професійного стандарту учителя ЗЗСО. Університет має розроблений план заходів, щодо перспектив упровадження дуальної форми здобуття ВО на цій ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Слабкі сторони: переліку ОК відсутні відповідні компоненти із позашкільної, і позакласної роботи; обидві виробничі практики ЗО проходять у 3 семестрі одна за одною. Рекомендації: 1. Уточнити перелік посад, які може займати випускник ОПП, або перелік ОК щодо позашкільної, позакласної роботи. 2. Упорядкувати структуру ОП у частині практичної підготовки здобувачів вищої освіти шляхом збалансування навчального плану (теоретичної і практичної підготовки) між 2 і 3 семестрами, відповідно розвівши у часі дві виробничі практики. 3. Посилити інклюзивну компетентність у змісті ОП чи окремих ОК. 4. Продовжувати роботу щодо реалізації дуальної освіти на ОП.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

В ході акредитаційної експертизи було встановлено повну відповідність нормативним вимогам щодо визначення структури та змісту ОП в частині її обсягу; ОК, включені до ОП, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та ПРН; зміст ОП відповідає предметній області спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія); структура ОП передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії ЗО; набуття ЗО соціальних навичок; відповідність обсягу ОК реальному навантаженню ЗО. У межах критерію не виявлено недоліків, а встановлені експертною групою слабкі сторони (відсутні ОК із позашкільної і позакласної роботи; проведення виробничих практик у одному семестрі без розриву між ними) загалом не впливають на якісне провадження освітньої діяльності на ОП. Загалом, аналіз матеріалів самоаналізу й інформація отримана в ході акредитаційної експертизи свідчать, що структура та зміст ОП відповідають визначеному критерію (повністю у межах підкритеріїв 1,2,3,4,6,7,8,9 та частково у межах підкритерію 5), а слабкі сторони можуть бути скореговані ЗВО при черговому перегляді ОП.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Зарахування на ОП відбувається згідно Правил прийому до СумДПУ. Приймальна комісія має власну сторінку на офіційному сайті – <https://sspu.edu.ua/vstupna-kampaniia>, де міститься актуальна інформація для абітурієнтів, які вступають на ОП. Окрім Правил прийому міститься інформація про терміни прийому заяв, вступних випробувань та зарахування; перелік документів необхідних для вступу до ЗВО тощо. Аналіз Правил прийому 2023 р. на навчання за ОП показав, що вони є чіткими і зрозумілими, не містять дискримінаційних положень й оприлюднені на офіційному сайті ЗВО.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому на навчання за ОП цілком ураховують особливості підготовки за спеціальністю 014 Середня освіта. Так абітурієнти у 2023 р. вступали на ОП на конкурсній основі за державним замовленням на основі тесту загальної навчальної компетентності ЄВІ (коефіцієнт 0,2), тесту з іноземної мови ЄВІ (коефіцієнт 0,2), мотиваційного листа, фахового вступного випробування з географії та методики навчання географії (ваговий коефіцієнт 0,6); вступ на контракт відбувався на основі мотиваційного листа. Експертна група констатує, що ЗВО належним чином регулює ті питання прийому на навчання за ОП, що перебувають у сфері компетенції університету. Зустріч із гарантом ОП та НПП випускової кафедри підтвердили, що при розробці програм фахових вступних випробувань на ОП враховано її особливості відповідно до спеціальності, особливостей, фокусу тощо.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання ЗО отриманих у інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності, регулюється Положенням про організацію освітнього процесу (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/07/osvprocespdf_merged_a50ec.pdf), Положенням про академічну мобільність (<https://tinyurl.com/akademichna-mobilnist>), Положенням про перезарахування результатів навчання (https://sspu.edu.ua/images/2021/docs/polozhennya/polozhennya_pro_perezarahuvannya_rezultativ_navchannya_adbc9.pdf). Для перезарахування ОК студент має подати заяву і всі підтвердуючі документи до деканату факультету, не пізніше десяти днів від початку його навчання на певному курсі. Перезарахування здійснюється на основі договору про навчання, договору про практику/стажування, академічної довідки, документу про освіту тощо. При перезарахуванні результатів навчання беруться до уваги: назва навчальної дисципліни, зміст дисципліни згідно робочої програми, загальна кількість годин (кредитів), оцінка, підстава щодо перезарахування (академічна довідка, сертифікат про закінчення навчання). Перезарахування результатів навчання може здійснюватися деканом факультету одноосібно, рішенням декана на підставі висновків предметної комісії відповідної кафедри, за рішенням декана на підставі результатів додаткового оцінювання здобувача вищої освіти, проведеного відповідною кафедрою. Дані правила чіткі та зрозумілі, відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабонській конвенції), доступні для всіх учасників освітнього процесу. У ході акредитаційної експертизи не вдалося виявити випадків визнання результатів навчання здобувачів, отриманих в інших ЗВО, в результаті участі студентів у програмах академічної мобільності.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У СумДПУ розроблено локальну нормативно-правову базу щодо можливостей визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті – Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті (https://sspu.edu.ua/images/2022/docs/polozhennia/pro_perezarahuvannya_baliv_u_neformalniy_osviti_1fo1f.pdf). У ході співбесід із адміністративним персоналом Університету, природничо-географічного факультету та випускової кафедри встановлено, що механізми, які визначені локальними документами, покликані на популяризацію неформальної освіти ЗО. Встановлено, що для визнання результатів неформальної освіти ЗО подає декану факультету відповідні документи: заяву, документи про участь здобувача у заходах неформальної освіти, опис цих заходів; заява про перезарахування подається до закінчення вивчення ОК, з якого відбувається перезарахування; деканом факультету створюється фахова комісія з 3 осіб: зав. кафедри, гаранта ОП та НПП, який забезпечує викладання дисципліни, яка ухвалює рішення про перезарахування результатів навчання у неформальній освіті. Результатом розгляду може бути повне перезарахування, часткове перезарахування, відмова у перезарахуванні результатів неформальної освіти. Зустріч із ЗО дозволяє зробити висновок, що вони належним чином поінформовані про механізми визнання результатів неформальної освіти і ця практика достатнім чином популяризується. У ході акредитаційної експертизи повністю підтверджено усі наведені у самоаналізі відомості щодо практики визнання результатів неформальній освіті (<https://office.naq.gov.ua/v1/form-se/8921/view>). Водночас, ЕГ відзначає, що практика визнання результатів навчання здобутих у неформальній освіті на ОП на

сьогодні поширена лише на ті компетентності та результати навчання, що здобуті ЗО у заходах наукового спрямування (наукові конференції).

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Сильними сторонами ОП є її відповідність нормативним вимогам, щодо доступу вступників до ОП та визнання РН, зокрема правила прийому на навчання за ОП є чіткими, зрозумілими й оприлюднені на офіційному веб-сайті ЗВО, що сприяє вільному доступу вступників до необхідної інформації. Програма фахових вступних випробувань на ОП враховує її особливості відповідно до спеціальності й особливостей, підготовки майбутніх учителів (викладачів) географії. Зміст програми включає перелік тих тем, які дозволяють об'єктивно встановити рівень знань вступників. На ОП поширена практика визнання результатів навчання отриманих у неформальній освіті.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабкі сторони на ОП у межах критерію не виявлені. Рекомендації: 1. Розробити план дій щодо забезпечення можливостей для участі здобувачів освіти у програмах академічної мобільності (міжнародної та (або) національної). 2. Розробити і реалізувати систему заходів із популяризації серед здобувачів освіти різних форм неформальної освіти.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ЕГ, опрацювавши матеріали самоаналізу та проаналізувавши інформацію отриману в ході акредитаційної експертизи, вважає, що в СумДПУ забезпечено вільний доступ до ОП «Середня освіта (Географія. Біологія та здоров'я людини)» (Правила прийому на навчання за ОП є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті СумДПУ, вони враховують особливості самої ОП; в університеті визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, реалізується практика визнання результатів навчання отриманих у неформальній освіті). ЕГ відзначає повну відповідність ОП нормативним вимогам за пікритеріями 1,2,4, а ураховуючи відсутність практики визнання результатів в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності (підкритерій 3) ЕГ встановлює загальну відповідність освітньої діяльності за цим критерієм на рівні В.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

При аналізі таблиці 3 Відомостей самооцінювання, виявлена відповідність форм і методів навчання по досягненню програмних результатів ОП. Керівним документом у виборі форм і методів навчання є Положення про організацію освітнього процесу (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/07/osvprocespdf_merged_a50ec.pdf). Під час викладання на ОП використовуються як традиційні (класична лекція, семінарське/практичне заняття, лабораторна робота) так і нетрадиційні форми і методи навчання (інноваційні методи: інтерактивні (ОК2.3, ОК2.5), евристичні (ОК2.2, ОК2.3, ОК2.5), проблемно-пошукові і частково-пошукові (ОК1.1, ПК3.1, ПК3.2, ПА4.1), дослідницькі (ОК1.1-ОК2.1, ОК2.3-2.9, ПК3.1, ПК3.2, ПА4.1), абстрактно-дедуктивні (ОК2.5), конкретно-індуктивні (ОК2.5); інтерактивні лекції, лекції-дискусії, лекції з мультимедійним супроводом) тощо. Застосовується практико-орієнтоване навчання, навчання на основі досвіду, що підтверджується даними таблиці 3 та інтерв'юванням НПП. Методи та прийоми навчання використовуються залежно від мети, завдань, особливостей матеріалу певної теми. Проявами академічної свободи НПП є вільний вибір методів, форм та способів подання навчального матеріалу, а здобувачів вищої освіти – побудова індивідуальної освітньої траєкторії. Інтерв'юванням учасників освітнього процесу та за результатами демонстрації дистанційної платформи Moodle ЕГ виявлено, що існуюча платформа є як інформативною, яка містить інформацію щодо розкладу занять, дисциплін вільного вибору, електронного журналу, так і основною платформою для впровадження дистанційного навчання, де міститься уся необхідна інформація щодо освітнього процесу (лекції, практичні/семінарські заняття, лабораторні роботи, самостійна робота, рекомендована література, презентації,

відео, тощо). Здобувачі мають можливість долучитися до занять у відео форматі, для цього наявні на кожній електронній дисципліні лінки на Zoom або Google Meet. Як альтернативу Zoom та Google Meet під час занять ЕГ рекомендує використовувати відеоопцію BigBlueButton, яка розташована безпосередньо на платформі Moodle, яка є основною під час дистанційного навчання, і дозволяє проведення занять без перепідключення на інші хмарні конференції. Зазначене побажання несе рекомендативний характер і не впливає на якість проведення занять. Інтерв'ювання академпсоналу і здобувачів вищої освіти в цілому свідчить про загальне задоволення такими формами і методами навчання, зокрема і під час воєнного стану.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Аналіз доступності розміщених на сайті Університету <https://pgf.sspu.edu.ua/osvitni-komponenty-2022-014-so-heografii-mahistr> робочих програм та силабусів дисциплін показав, що кожен з учасників освітнього процесу може безперешкодно і доступно знайти необхідну інформацію щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах кожного ОК. Робочі програми та силабуси з усіх ОК розміщені на дистанційній платформі Moodle (<https://dl.sspu.edu.ua>), з якими ЕГ мала можливість ознайомитися за наданим Університетом доступом. Окрім цього, інтерв'юванням здобувачів вищої освіти було з'ясовано, що цю інформацію вони отримують і на першому аудиторному занятті з відповідної навчальної дисципліни. Аналіз змісту робочих програм і силабусів ОК на ОПП показав, що робочі програми та силабуси ОП наборів 2022 та 2023 рр. чітко структуровані, містять всю необхідну інформацію щодо обсягу, політики оцінювання, форм контролю, мети і завдань дисципліни, результатів навчання, структури НД, рекомендована література є сучасною, складається як з вітчизняних так і закордонних джерел, інформаційні ресурси містять активні лінки, які відповідають змісту ОК. Однак, ЕГ висловлює побажання щодо структурування літературних джерел, яке полягає у тому, що у розділі основної літератури не варто використовувати тези конференцій, статті журналів, іншомовні джерела, а краще віддавати перевагу підручникам, навчальним посібникам, монографіям, написаним державною мовою (силабуси ОК2.1-2.7, ВБ2.4 та ін.), а тези, статті, закордонні видання розміщувати у переліку додаткової літератури. Про форму підсумкової атестації здобувачі дізнаються на початку навчання, також вона визначена в ОПП, яка знаходиться у вільному доступі (<https://pgf.sspu.edu.ua/osvitno-profesiini-prohramy-geografia>). Інформація щодо виробничих практик надається на настановних конференціях, що анонсуються відповідними оголошеннями. Кращому усвідомленню здобувачів освіти змісту та очікуваних результатів навчання, процедур та критеріїв оцінювання сприяють індивідуальні консультації з викладачами протягом року, що проводяться згідно з графіка (<https://pgf.sspu.edu.ua/navchalnyi-protses-geografia>).

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП забезпечується залученням здобувачів вищої освіти до виконання наукової міжкафедральної теми «Методологічні засади формування професійних компетентностей майбутніх вчителів біології, географії та хімії» (ДР № 0121U109984), наукової теми кафедри загальної та регіональної географії «Географія Сумської області: особливості природи, соціально-економічного розвитку і раціонального природокористування» (ДР № 0117U004980), яка є випусковою на даній ОПП, та індивідуальних науково-дослідних тем викладачів кафедри, а саме: «Нозогеографічний моніторинг стану здоров'я населення» (ДР № 0121U100538), «Річки Сумської області: гідроекологічний моніторинг» (ДР № 0121U107526), «Використання географічних інформаційних систем (ГІС) в освітньому процесі підготовки студентів географічних спеціальностей» (ДР № 0120U104914). Кожен з викладачів кафедри залучає до реалізації наукових досліджень здобувачів даної ОПП через керівництво кваліфікаційними роботами, написання наукових публікацій, участі у конкурсах студентських наукових робіт. Під час зустрічей зі здобувачами та НПП було отримано підтвердження функціонування студентських наукових проблемних груп, результати діяльності яких представлені на сторінці кафедри (<https://pgf.sspu.edu.ua/hurty-i-problemni-hrupy>). Поєднання навчання і досліджень відбувається через підготовку та участь у конкурсах студентських наукових робіт (<https://pgf.sspu.edu.ua/naukova-diialnist-geografia>). Серед здобувачів даної ОПП є переможці фіналу Всеукраїнського конкурсу винахідницьких і раціоналізаторських проєктів еколого-натуралістичного напрямку (Панченко О., наук. керівник – к. г. н. доц. Корнус А.О.), численні переможці Всеукраїнських конкурсів студентських наукових робіт з галузей знань «Географія» (Ткаченко Я., Перехожук С., Приходько О., наук. керівник – к. г. н. доц. Корнус А.О.) та ін. Здобувачі освіти залучаються до участі у наукових конференціях різного рівня (міжнародних, всеукраїнських, регіональних): «Сумські наукові географічні читання», «Географічна весна», «Актуальні проблеми дослідження довкілля», «Теоретичні та прикладні аспекти досліджень з біології, географії та хімії», «Освітні та наукові виміри природничих наук». Можливості для поєднання навчання і досліджень здобувачі освіти отримують завдяки участі у міжнародних літніх школах (<https://pgf.sspu.edu.ua/akademichna-mobilnist-vykladachiv-ta-studentivgeografia>), при проходженні виробничих практик. Результати наукової роботи здобувачів освіти представлені в наукових публікаціях (<https://tinyurl.com/sspu-spysok-publ>).

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

ЕГ відмічає, що в Університеті є своєчасне оновлення робочих навчальних програм та силабусів ОК у відповідності до вимог сьогодення. Згідно рекомендацій з навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/rekomendaciyi_gr_83065.pdf), робоча програма затверджується на термін до п'яти років та може щорічно оновлюватися з урахуванням перегляду освітніх програм, побажань та зауважень, отриманих від здобувачів освіти та інших стейкхолдерів. Змістовне наповнення робочих програм є авторським і систематично переглядається. Оновлення зумовлюється як зміною кількості годин, так і удосконаленням навчально-методичних матеріалів відповідно до розвитку науки та вимог часу. Створення та оновлення силабусів регламентується «Методичними рекомендаціями щодо створення силабусу навчальної дисципліни у СумДПУ» (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/rekomendaciyi_silabus_93412.pdf) і оприлюднюється разом з робочими програмами на офіційному сайті Університету <https://pgf.sspu.edu.ua/osvitni-komponenty-2022-014-so-heografiia-mahistr> та дистанційній платформі Moodle (<https://dl.sspu.edu.ua>). Так, за результатами участі Корнус О.Г. у закордонному стажуванні «Розвиток українських прифронтових громад і туристичного бізнесу в умовах війни та їх стратегії на майбутнє» в Талліннському університеті (Естонія, 6.02-28.03.2023 р.) оновлено зміст РП ОК2.7; Король О.М. за результатами стажування «Методика використання сучасних технологій навчання географії в контексті вимог Нової української школи» в УДПУ імені Павла Тичини (8.05-16.06.2023 р.) оновлено зміст РП ОК2.5; також за результатами закордонного стажування Король О.М. «The geography programme about use of Geographic Information Systems» (Великобританія, 30.05-14.07.2023 р.) оновлено зміст РП ОК2.5. За результатами стажування Корнуса А.О. «Загальне землезнавство та регіональна фізична географія: актуальні дослідження, сучасні проблеми та особливості викладання у закладах вищої освіти» у НДУ імені Миколи Гоголя (13.12.2021 р. – 28.01.2022 р.), оновлено змістовне наповнення ОК2.4. У всіх викладачів, що зреалізують ОПП, тематика стажувань/підвищення кваліфікації відповідають змісту навчальних дисциплін, що ними викладаються. Список рекомендованої літератури та інших джерел інформації у робочих програмах та силабусах постійно оновлюється і доповнюється як сучасними матеріалами провідних науковців так і власними публікаціями НПП. Постійно відбувається оновлення фактологічного матеріалу згідно даних Державної служби статистики України та інших джерел статистичної інформації, що необхідні для виконання практичних робіт за ОК2.4, ОК2.6, ОК2.7.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Аналіз Відомостей про самооцінювання ОП та дистанційний експертний аналіз показали, що інтернаціоналізація діяльності в рамках даної ОП відбувається шляхом підвищення кваліфікації, стажування НПП у закордонних ЗВО, участі у міжнародних проєктах, написанні закордонних наукометричних публікацій, тощо. Завдяки укладеним угодам про співпрацю із закордонними ЗВО (<https://sspu.edu.ua/universitytet/publicna-informatsiia/dohovory>) у СумДПУ є можливість проведення усіх зазначених міжнародних наукових заходів, в яких беруть участь НПП та здобувачі, задіяні на даній ОП. Так, Корнус О.Г. 23-27.05.2022 р. взяла участь у програмі Erasmus+ KA131 «Staff mobility for teaching» в університеті Яна Кохановського в Кельце (Польща), 29.12.2022-28.03.2023 рр. працювала над проєктом «The development of Ukrainian frontline communities and tourism business under war conditions and strategies for the future» у Талліннському університеті за підтримки Естонського дослідницького агентства. Корнус А.О. взяв участь у воркшопі «Active participation of students in the Internal Quality Assurance» (25-26.11.2019 р.) в рамках українсько-чеського проєкту «Support of young university capacity in education and research and science activities in Ukraine». Торяник В.М. – учасниця I українсько-словацької міжнародної літньої школи «Natural Science Research School» (30.06-8.07.2023 р.), Корнус О.Г., Корнус А.О. пройшли навчання у літній школі «Create Virtual Field Trips for Inclusive Field Skill Training» в Університеті Сучави, Румунія (15-18.09.2023 р.). Король О.М. пройшла стажування «The geography programme about use of Geographic Information Systems» у Шотландському сільськогосподарському коледжі (30.05.-14.07.2023 р.). До реалізації ОПП в рамках міжнародного співробітництва залучаються провідні фахівці галузі для проведення навчальних занять. Так, 19.04.2023 р. науковим співробітником Департаменту будівництва, інженерної екології та управління природними ресурсами Технічного університету Лулео (Швеція) – доц. Уткіною К.Б. проведено гостьову лекцію з ОК «Географічні основи регіонознавства» (<https://pgf.sspu.edu.ua/novyny-fakultetu/866-gostova-lektsiya-z-distiplini-geografichni-osnovi-regionoznavstva>), 19.09.2023 р. з ОК «Курортологія з основами рекреації» відбулася гостьова лекція, яку провів викладач Нордського університету (Норвегія) Коновалов М.Г. (<https://pgf.sspu.edu.ua/novyny-fakultetu/1078-gostova-lektsiya-z-pavchalnoji-distiplini-kurortologiya-z-osnovami-rekrealogiji>). ЕГ група рекомендує розвивати міжнародну академічну мобільність серед здобувачів вищої освіти даної ОП шляхом навчання за програмами академічної мобільності, практик, літніх шкіл, тощо. Здобувачам вищої освіти та НПП надано безкоштовний доступ до міжнародних наукометричних баз Scopus, WoS.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

У ЗВО розроблені та функціонують усі необхідні Положення, що регламентують організацію освітнього процесу, й виконуються усіма учасниками освітнього процесу. На ОП «Середня освіта. Географія. Біологія та здоров'я людини» застосовуються і використовуються як традиційні (класична лекція, семінарське/практичне/лабораторне заняття) так і нетрадиційні форми і методи навчання, серед яких інтерактивні, евристичні, проблемно-пошукові і частково-

пошукові, дослідницькі, абстрактно-дедуктивні, конкретно-індуктивні; інтерактивні лекції, лекції-дискусії, лекції з мультимедійним супроводом, тощо. Безперечною перевагою є наявність єдиної дистанційної платформи для навчання Moodle, на якій розміщені усі інформаційні матеріали з ОК, що вивчаються, дисципліни з вибіркового циклу, що обираються в автоматизованому режимі, електронні академічні журнали. Усі ОК на даній ОП забезпечені робочими програмами та силабусами 2023 року. Здобувачі вищої освіти на даній ОП мають змогу поєднувати навчання та дослідження під час проходження виробничих практик, наукових досліджень, за результатами яких вони виконують дипломні роботи, роботи на конкурс студентських наукових робіт, приймають участь у конференціях та публікують наукові праці. Для забезпечення виконання наукових досліджень є в наявності 5 науково-дослідних лабораторій, до яких мають доступ як НПП, так і здобувачі. Усі учасники освітнього процесу мають безкоштовний доступ до міжнародних баз Scopus, WoS.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

До початку наступного навчального року ЕГ рекомендує: 1. Структурувати літературні джерела у робочих програмах та силабусах ОК таким чином, щоб у розділі основної літератури були представлені підручники, навчальні посібники, монографії, написані державною мовою, а тези, статті, закордонні видання містилися у переліку додаткової літератури. 2. Використовувати відеоопцію BigBlueButtonBN під час занять на платформі Moodle як альтернативу Zoom та Google Meet, що дозволить проводити заняття без перепідключення на інші хмарні конференції. 3. Розвивати міжнародну академічну мобільність серед здобувачів вищої освіти даної ОП шляхом навчання за програмами академічної мобільності, практик, літніх шкіл, тощо.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Освітня програма загалом відповідає рівню В за критерієм 4 – Навчання і викладання за освітньою програмою, а саме: частково за підкритеріями 4.2, 4.5 та повністю за підкритеріями 4.1, 4.3, 4.4. Вирішальними при оцінюванні стали такі позитивні практики: ефективна реалізація студентоцентрованого підходу та принципів академічної свободи; залучення здобувачів ЗВО до проведення наукових досліджень, наявність значної кількості наукових публікацій. Названі слабкі сторони, що стосуються платформи дистанційного навчання Moodle, робочих програм і силабусів ОК, недосконалість міжнародної академічної мобільності здобувачів, не перешкоджають якісній реалізації освітнього процесу і можуть бути усунені ЗВО.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

У ході акредитаційної експертизи з'ясовано, що форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти прописані чітко і зрозуміло в рамках кожного освітнього компонента відповідно до чинного «Положення про організацію освітнього процесу у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка», яке введено в дію Наказом Ректора від 27 травня 2019 року за №280 (<https://tinyurl.com/sspu-pro-organizaciyu>), «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка» (<https://tinyurl.com/sspu-pro-systemy>) за поточним, модульним та підсумковим контролюми. Крім того, вони дозволяють встановити досягнення здобувачем результатів навчання в межах відповідної навчальної дисципліни. Інформація про форми контролю та критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів оприлюднюються у робочих програмах, силабусах шляхом розміщення на сайті університету https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/rekomendaciyi_silabus_93412.pdf, дистанційній платформі Moodle (<https://dl.sspu.edu.ua>), а також (за інформацією здобувачів) на першому, як правило, аудиторному занятті з кожного ОК. Оцінювання результатів навчання проводиться в балах, максимальна кількість яких за кожний підсумковий контроль – 100 балів. Видами контрольних заходів є: поточний контроль, модульний контроль, усі форми семестрового контролю, атестація випускників. Розподіл балів для навчальних дисциплін, які завершуються екзаменом, включає: 75 балів – поточний контроль, які здобувач може набрати за семестр, 25 балів – здобувач може набрати при складанні екзамену. Результати поточного контролю оцінюються за чотирибальною («2», «3», «4», «5») шкалою. Наприкінці семестру обчислюється середнє арифметичне значення усіх отриманих здобувачем оцінок з наступним переведенням його у бали. Розподіл балів для дисциплін із заліком відбувається по 100-бальній шкалі, які здобувач набирає протягом семестру. Атестація здобувачів вищої освіти складається з захисту кваліфікаційної роботи та методики навчання географії і комплексного кваліфікаційного

іспиту з біології, методики навчання біології та основ здоров'я. До проведення державної атестації можуть бути залучені роботодавці. За результатами інтерв'ювання здобувачів можна зробити висновок, що вони ознайомлені з критеріями оцінювання і у них не виникло дотепер проблем щодо цієї процедури. Загалом система оцінювання дозволяє здобувачам вищої освіти досягнути визначених в ОП ПРН. Зрозумілість критеріїв оцінювання контрольних заходів підтверджується результатами опитувань здобувачів вищої освіти (<https://pgf.sspu.edu.ua/monitoringh-iaкости-osvity-za-opp-geografia>).

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти зі спеціальності 014 Середня освіта другого (магістерського) рівня вищої освіти відсутній.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ході проведення акредитаційної експертизи з'ясовано, що для всіх учасників освітнього процесу правила проведення контрольних заходів є доступними, чіткими і зрозумілими. Вони регламентуються «Положенням про порядок оцінювання знань студентів у Європейській кредитно-трансферній системі (ЄКТС) організації освітнього процесу у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка» (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_poryadok_ocinyuvannya_ekts_9c538.pdf), «Положенням про організацію освітнього процесу у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка» (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf), «Положенням про практичну підготовку здобувачів вищої освіти у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка» (https://sspu.edu.ua/images/2023/docs/polozhennia/polozhennya_pro_praktichnu_pidgotovku_zdobuvachiv_b59ec.pdf), робочими програмами та силабусами навчальних дисциплін і програмами практик. Під час інтерв'ювання здобувачі вищої освіти та академічний персонал зазначили, що контрольні заходи під час навчального процесу здійснюються шляхом оцінювання семінарських, практичних (лабораторних) занять, написання модульних контрольних робіт і відповідей на питання білетів під час екзаменів. Процес контролю в період дистанційного навчання здійснюється на дистанційній платформі Moodle через відеоконференції Zoom, Google Meet та особисті електронні пошти викладачів і студентів. Результати оцінювання викладач фіксує в електронному журналі на дистанційній платформі Moodle, який доступний і здобувачам. У результаті інтерв'ювання здобувачів вищої освіти та НПП підтверджено відсутність конфліктних ситуацій під час проведення контрольних заходів і ситуацій, які б вимагали врегулювання конфлікту інтересів. Порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторне проходження для здобувачів вищої освіти закріплено у «Положенні про апеляцію результатів навчання здобувачів вищої освіти Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка» (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/apelyaciyi_68f4b.pdf). Порядок оскарження процедури та результатів проведення підсумкової атестації відбувається згідно «Положення про екзаменаційну комісію та атестацію здобувачів вищої освіти Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка» (https://sspu.edu.ua/images/2021/pro_ek_add31.pdf). В результаті інтерв'ювання здобувачів вищої освіти з'ясувалося, що вони розуміються як здійснюються контрольні заходи оцінювання як за окремими ОК під час заліку та екзамену так і в цілому по процедурі оскарження результатів. Певний рівень об'єктивності екзаменаторів забезпечують розроблені у робочих програмах та силабусах навчальних дисциплін достатньо детальні критерії оцінювання. Усі учасники освітнього процесу дотримуються вище зазначених правил під час реалізації ОП.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності СумДПУ імені А.С. Макаренка визначаються відповідними документами, зокрема «Кодексом академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка» (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/kodeks_akademichnoyi_dobrochesnosti_6c82c.pdf), «Положенням про систему забезпечення академічної доброчесності у освітньо-науковій діяльності Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка» (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_sistemu_zabezpechennya_ad_2866f.pdf), «Положенням про комісію з питань етики та академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка»

(https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_komisiyu_z_pitan_etiki_ta_akadem_dobrochesnosti_f788c.pdf), «Положенням про кваліфікаційну роботу здобувача вищої освіти Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка» (https://sspu.edu.ua/images/2022/docs/polozhennia/kvalifikaciyna_robota_18945.pdf), що визначають правила і норми академічної доброчесності науково-педагогічних працівників і здобувачів вищої освіти. Університетом укладено договір із ТОВ «Плагіат» про використання ліцензійного програмного забезпечення для виявлення текстових запозичень (www.plagiat.pl та StrikePlagiarism.com). Згідно «Положення про кваліфікаційну роботу здобувача вищої освіти Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка» (https://sspu.edu.ua/images/2022/docs/polozhennia/kvalifikaciyna_robota_18945.pdf), усі роботи проходять антиплагіатну перевірку, що здійснюється через уповноважену особу Наукової бібліотеки Університету. Унікальність тексту роботи, за інформацією як НПП так і здобувачів, має становити не менше 50%. Зазначеною антиплагіатною системою перевіряються також наукові і науково-методичні публікації викладачів. Матеріали справи та інтерв'ювання учасників експертизи свідчать про відсутність фактів порушення академічної доброчесності на ОПП. За потреби повторної оцінки щодо порушення академічної доброчесності у проектах кваліфікаційних робіт, вона проводиться коштом здобувача. У ЗВО діє Комісія з питань етики та академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_komisiyu_z_pitan_etiki_ta_akadem_dobrochesnosti_f788c.pdf), НПП і здобувачі освіти підписують декларації про академічну доброчесність. Проводяться опитування, результати яких (https://sspu.edu.ua/images/2023/docs/opytuvannia/riven_dotrimannya_principiv_akademichnoyi_dobroche_b8cdd.pdf) засвідчують належний рівень дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти. Усі учасники освітнього процесу повністю поділяють принципи академічної доброчесності та слідкують за їх дотриманням. На досягнення цієї мети спрямовані найрізноманітніші заходи, у тому числі особистий приклад викладачів та їх комунікації зі студентами.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти за ОП є прозорими, чітко визначеними, дозволяють визначити досягнення ПРН за кожним ОК та ОП в цілому, оприлюднюються заздалегідь. Визначені чіткі та прозорі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу і забезпечують об'єктивність екзаменаторів. Розроблено процедури проведення контрольних заходів під час воєнного стану в дистанційному форматі на платформі Moodle у вигляді електронних модулів, тестів тощо. ЗВО має сформовану культуру академічної доброчесності, яка підтримується всіма учасниками освітнього процесу, забезпечується відповідними Положеннями (Кодексом академічної доброчесності, Положенням про систему забезпечення академічної доброчесності у освітньо-науковій діяльності, Положенням про кваліфікаційну роботу), контролюється Комісією з питань етики та академічної доброчесності, існує практика підписання декларації про академічну доброчесність серед НПП і здобувачів освіти, проводяться заходи з популяризації академічної доброчесності та системні опитування, які засвідчують належний рівень дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти. В ЗВО здійснюється перевірка наукових творів на наявність ознак плагіату ліцензійною антиплагіатною системою StrikePlagiarism. Порушень академічної доброчесності на даній ОП не виявлено.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

ЕГ не виявила на даній ОП недоліків та слабких сторін за цим критерієм.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти за ОПП є прозорими, чітко визначеними, дозволяють визначити досягнення ПРН за кожним ОК та ОПП в цілому. В ЗВО визначені чіткі та прозорі правила проведення контрольних заходів, розроблено процедури проведення контрольних заходів під час воєнного стану в дистанційному форматі. ЗВО має сформовану культуру академічної доброчесності, яка підтримується всіма учасниками освітнього процесу. В ЗВО здійснюється перевірка наукових творів на наявність ознак плагіату ліцензійною антиплагіатною системою StrikePlagiarism. Враховуючи викладене, ЕГ вважає, що ОПП та освітня діяльність за критерієм 5 – контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність за усіма підкритеріями (5.1-5.4) повністю відповідає критеріям оцінювання ОПП.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

За змістом таблиці 2 Відомостей про самооцінювання ОП та у процесі дистанційної експертизи встановлено, що академічна та професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації ОП, в цілому забезпечує досягнення визначених нею цілей та ПРН. На ОП викладають 12 НПП, з яких усі мають вчений ступінь, 11 вчене звання. Кадровий склад, що забезпечує викладання ОК психолого-педагогічного циклу на даній ОП, має відповідну професійну та академічну кваліфікації (2 доктори педагогічних наук, 3 кандидати педагогічних наук, 1 кандидат психологічних наук). Науково-педагогічні працівники, які сприяють набуттю фахових компетентностей даної ОП також забезпечують досягнення ПРН, що пояснюється наявністю доктора географічних наук (1 НПП, який працює за сумісництвом), доктора біологічних наук (1 НПП, який працює за сумісництвом), кандидатів географічних наук (2 НПП), кандидатів біологічних наук (2 НПП), наявністю у всіх НПП професійної кваліфікації. З 7 НПП, які забезпечують викладання дисциплін географічного і біологічного циклу, у всіх повністю відповідає академічна кваліфікація. Активна наукова діяльність викладачів, що реалізують ОК професійної підготовки, пов'язана з діяльністю у галузі географії і біології та написанням наукових і науково-методичних публікацій природничого спрямування. Професійна активність усіх викладачів, що залучені до реалізації ОП, забезпечує високий рівень викладання та досягнення ПРН з ОК, які вони викладають. Варто відзначити, що підвищення кваліфікації (стажування) НПП, що викладають цикл фахових дисциплін, має різноманітне спрямування у галузі природничих наук, техніки і технологій, інформаційно-комунікативній сфері, екології, тощо і сприяє набуттю компетентностей з окремих ОК, що викладаються. ЕГ рекомендує й надалі різнобічно підвищувати рівень академічної та професійної кваліфікації викладачів, які задіяні на даній ОП, а також залучити до роботи на постійній основі доктора географічних і доктора біологічних наук, що значно підвищить рівень викладання на даній ОП, а керівництву кафедри загальної та регіональної географії й природничо-географічного факультету посприяти підтримці викладача Король О.М. в отриманні вченого звання доцента.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Конкурсний добір викладачів визначається «Порядком проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка, укладання та розірвання з ними трудових договорів (контрактів)» (https://sspu.edu.ua/images/2022/docs/polozhennia/poryadok_provedennya_konkursnoho_vidboru_24956.pdf).

Порядок проведення конкурсного відбору передбачає наступні етапи: оголошення конкурсу, подача претендентами необхідного пакету документів до секретаріату Вченої ради Університету, розгляд кандидатур на кафедрі та звітування претендентів на отримання посади, отримання рекомендації на основі голосування науково-педагогічних працівників кафедри, обговорення кандидатур та обрання на посаду на засіданні Вченої ради факультету та подальший розгляд питання Вченою радою Університету. Участь у конкурсі можуть брати особи, які відповідають діючим вимогам. Відбір викладачів для викладання на ОП «Середня освіта. Географія. Біологія та здоров'я людини» передбачає врахування наявності публікацій тематичного спрямування, в тому числі навчально-методичних праць, досвіду викладання подібних дисциплін, підвищення кваліфікації, стажування. Усі викладачі, які забезпечують ОП «Середня освіта. Географія. Біологія та здоров'я людини», пройшли конкурсний відбір відповідно до викладеного вище Порядку. Також відбувається розподіл дисциплін між профільними кафедрами. Наприклад, ОК географічного спрямування викладають НПП кафедри загальної та регіональної географії, дисципліни біологічного циклу – НПП кафедри біології та методики навчання біології, ОК психолого-педагогічного циклу відповідно НПП кафедр педагогічного та психологічного спрямування. Під час онлайн зустрічі з адміністративним персоналом ЗВО та його структурними підрозділами заступник начальника відділу кадрів запевнила, що керівництво університету обґрунтовано підходить до відбору НПП на кожну ОП, ретельно контролює виконання конкурсних зобов'язань по закінченню строку дії трудової угоди і перед проходженням повторного конкурсного відбору. Цей порядок дозволяє забезпечити необхідний рівень професіоналізму викладачів для успішної реалізації відповідної ОП.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Аналіз Відомостей про самооцінювання, спілкування з адміністрацією ЗВО, академічним персоналом, здобувачами вищої освіти та роботодавцями підтвердило факти залучення роботодавців до організації освітнього процесу. Залучення роботодавців здійснюється на всіх етапах, від створення проєкту ОП до її моніторингу та реалізації. До складу групи, що працювала над укладанням проєкту, входила Щербань Н.М. – директор Сумської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №8, експертизу ОПП проводила Горшеніна С.П. – директор Конотопської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №10. Представники роботодавців входять до складу експертної ради стейкхолдерів за спеціальністю 014.07 Середня освіта (Географія): Білоус С.М. – директор Боромлянського НВК, Сахнюк В.Г. – директор Кролевецького НВК №6, Рябуха А.П. – начальник управління Державної служби якості

освіти у Сумській області, Голобородько Н.В. – консультант з географії Центру професійного розвитку педагогічних працівників Сумської міської ради. Залучення потенційних та діючих роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу базується на відповідних угодах щодо проходження практики здобувачами ОПП (<https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/praktychna-pidhotovka>), участі роботодавців у роботі Ресурсного центру розвитку природничої освіти СумДПУ імені А.С. Макаренка (<https://pgf.sspu.edu.ua/fakultet/resursnyi-tsentr-rozvytku-pryrodochnoi-osvity-m>). Думки роботодавців збираються в рамках відповідного опитування, яке проводить ЦЗЯВО Університету (<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdvJwi3yanGp7KM4e8-PRcgtFuqvItR3nF4J8waW9kqjnL1aQ/viewform>). Існує практика залучення роботодавців до процедур підсумкової атестації (<https://tinyurl.com/sspu-pidsumkovaatest-pracedav>). Так, до підсумкової атестації під час захисту кваліфікаційних робіт з географії та МНГ залучалася Рябуха А.П. – представниця експертної ради стейкхолдерів, очільниця Державної служби якості у Сумській області, Сахнюк В.Г. – вчитель біології вищої категорії, учитель-методист, директор Кролевецького ліцею №6 була залучена до комплексного кваліфікаційного іспиту з біології, методики навчання біології та основ здоров'я.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

У ході інтерв'ювання в різних фокус-групах з'ясовано, що на даній ОПП є випадки залучення експертів галузі та професіоналів-практиків до проведення аудиторних занять. Запрошені фахівці мають можливість провести окремі лекції, презентувати проєкти або результати досліджень. Тематика лекцій узгоджується з темами компонентів ОПП, що подається викладачами згідно РНП. Здобувачів мотивують подібні заняття до розвитку професійних інтересів, академічної мобільності, проведення наукових досліджень. Так, впродовж 2022-2023 н.р., у рамках вивчення ОК2.5 була організована бінарна гостьова лекція «Сучасний стан та перспективи використання технологій ГІС та ДЗЗ в освітньому процесі», яку провели співробітниця лабораторії «ГІС та ДЗЗ» НЦ Мала академія наук України Бабійчук С.М. і Коблюк Н.С. В межах вивчення цього ж ОК для магістрантів було організовано майстер-клас «Формування еколого-географічних компетентностей під час дослідницької діяльності здобувачів освіти в умовах сільської школи», який провів вчитель-методист Ручківської гімназії Петрівсько-Роменської сільської ради Миргородського району Полтавської області Мовчан В.В. У рамках вивчення ОК2.7 для здобувачів освіти даної ОПП денної та заочної форм навчання гостьову лекцію прочитала доцентка кафедри туризму та економіки Криворізького державного педагогічного університету Пацюк В.С. Під час вивчення ОК2.6 лекцію провела науковий співробітник Департаменту будівництва, інженерної екології та управління природними ресурсами Технічного університету Лулео (Швеція) – доц. Уткіна К.Б. Для магістрантів заочної форми навчання було організоване практичне заняття з ВБ2.4 «Палеогеографія антропогену», яке провів к. геол.-мін. н., доц. Удовиченко М.І. (ЛНУ імені Тараса Шевченка). У I семестрі 2023-2024 н.р. з ВБ2.5 «Курортологія з основами рекреації» відбулася гостьова лекція, яку провів викладач Нордського університету (Норвегія) Коновалов М.Г. та ін. ([https://pgf.sspu.edu.ua/akademichna-mobilnist-ta-hostovi-zaniattia-podii-geografija?types\[o\]=1](https://pgf.sspu.edu.ua/akademichna-mobilnist-ta-hostovi-zaniattia-podii-geografija?types[o]=1)).

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

ЗВО сприяє професійному розвитку науково-педагогічних працівників, задіяних на даній ОП, шляхом широкого впровадження різноманітних форм розвитку кадрового потенціалу, визначених Порядком підвищення кваліфікації у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/poryadok_pidvischennya_kvalifikaciyi_v_sumdpu2_6a064.pdf). Найбільш масовою формою забезпечення професійного розвитку є участь у програмах підвищення кваліфікації і стажування в українських ЗВО, зокрема, проф. Барановський М.О., доц. Корнус А.С., доц. Корнус О.Г., ст. викл. Король О.М. пройшли підвищення кваліфікації в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя; проф. Барановський М.О., доц. Корнус А.С., ст. викл. Король О.М. у Львівському національному університеті імені Івана Франка; проф. Барановський М.О., доц. Корнус А.С., доц. Корнус О.Г., ст. викл. Король О.М. в Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка, тощо. Іншою формою професійного зростання НПП є участь у програмах міжнародної академічної мобільності. Так, доц. Корнус О.Г. підвищив кваліфікацію у Талліннському університеті, Естонія; університеті Яна Кохановського, Польща; доц. Торяник В.М. – університеті Св. Кирила і Мефодія в Трнаві, Словаччина; ст. викл. Король О.М. – Шотландському сільськогосподарському коледжі та ін. (<https://pgf.sspu.edu.ua/pidvyshchennia-kvalifikatsii-vykladachiv-kafedry-geografia>). Є гарні практики участі викладачів, що викладають на ОП «Середня освіта. Географія. Біологія та здоров'я людини», у програмах ЄС Erasmus+ (проф. Барановський М.О., доц. Корнус А.С., доц. Корнус О.Г.). НПП беруть активну участь у різноманітних семінарах, вебінарах, тренінгових курсах, короткострокових програмах онлайн навчання. У ході інтерв'ювання НПП зазначили, що підтримка ЗВО у професійному розвитку викладачів полягає у збереженні заробітної плати під час відрадження на час стажування, повній чи частковій компенсації проїзду до місця стажування, укладанні угод, що дають можливість пройти стажування на безоплатній (партнерській) основі, доступі до провідних наукометричних баз. До послуг НПП постійні безкоштовні курси підвищення кваліфікації з англійської мови, впровадження ІТ в освітній процес, культури наукової української мови (<https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/pidvyshchennia-kvalifikatsii>). Проходження НПП підвищення кваліфікації враховується при поданні документів на конкурс щодо заміщення вакантних посад, що було підтверджено під час відповідних зустрічей з керівництвом, структурними підрозділами та НПП.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

У процесі дистанційної експертизи підтверджено факт, наведений у Відомості про самооцінювання ОП стосовно того, що ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності. Діє система рейтингового оцінювання: особисте, завідувачів кафедр, кафедр, структурних підрозділів (<https://sspu.edu.ua/universytet/zahalna-informatsiia/reitynhy-systema-zaokhochen>) з фінансовим відзначенням за високі показники у рейтингу; преміювання за здобуття наукового ступеня доктора наук і кандидата наук/доктора філософії, високі показники публікаційної активності. Так у 2022-2023 н.р., доц. Генкал С.Е. отримала грошову премію за публікацію 3-х і більше статей у виданнях, що індексуються у наукометричних базах Scopus, WoS; доц. Корнус А.О. – за високі показники в рейтингу НПП (ТОП-30 НПП Університету). Також діє система нематеріального заохочення на рівні Університету, міста, області, галузевому та державному у вигляді подяк, грамот, відзнак, нагрудних знаків тощо. За останні роки НПП, що задіяні на даній ОПП, удостоєні наступних відзнак: доц. Корнус А.О. – нагрудний знак «Відмінник освіти України» (2019), Подяка НАПНУ (2022); доц. Корнус О.Г. – Подяка Голови Сумської ОДА (2021), Грамота і Подяка Департаменту освіти і науки Сумської ОДА (2019, 2022), Подяка Міністра освіти і науки (2023); ст. викл. Король О.М. – Грамота Департаменту освіти і науки Сумської ОДА (2021); доц. Генкал С.Е. відзначена занесенням на Дошку пошани «Кращі імена» СумДПУ; доц. Торяник В.М. – Подяка Інституту обдарованої дитини НАПНУ (2020, 2021), Грамота Міністерства освіти і науки України (2022). З метою стимулювання викладацької майстерності в Університеті проводиться конкурс наукових праць викладачів, до числа переможців якого входить НПП, задіяний на даній ОПП: доц. Корнус А.О. – Диплом III ступеня (2022). Випускова кафедра загальної та регіональної географії присутня у лідерах за результатами рейтингових оцінювань навчальних структурних підрозділів, кафедр та науково-педагогічних працівників університету, а саме: кафедра посідає 5 місце серед усіх кафедр університету, завідувач кафедри посідає 6 місце у рейтингу завідувачів кафедр. Зі слів академперсоналу на всіх кафедрах СумДПУ відбуваються постійні методичні семінари, на засіданнях яких викладачі регулярно отримують можливість продемонструвати й обговорити нові досягнення у галузі, питання про стан викладання ОК є обов'язковим у порядку денному засідань кафедр. Університет має низку угод з вітчизняними та зарубіжними ЗВО про можливість проходження науково-педагогічного стажування. СумДПУ виступає організатором конференцій різного рівня (міжнародних, всеукраїнських, регіональних): «Сумські наукові географічні читання», «Географічна весна», «Актуальні проблеми дослідження довкілля», «Теоретичні та прикладні аспекти досліджень з біології, географії та хімії», «Освітні та наукові виміри природничих наук» тощо.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

У ЗВО сформовано кваліфікований колектив НПП, який має значний досвід викладацької та наукової діяльності. Високий рівень професіоналізму підтверджується досвідом професійної діяльності та членством у професійних спілках чи громадських об'єднаннях. Також можна констатувати значний рівень зацікавленості НПП у підвищенні власної кваліфікації, що підтверджується низкою сертифікатів та дипломів. ЗВО сприяє професійному розвитку НПП шляхом проходження міжнародних стажувань (Таллінський університет (Естонія), університет Яна Кохановського (Польща), університет Св. Кирила і Мефодія в Трнаві (Словаччина), Шотландський сільськогосподарський коледж (Велика Британія)), виконання НДР (1 міжкафедральна тема (2021-2026 рр.), 3 індивідуальні (2021-2025 рр.)), а також відзначенням нагрудним знаком «Відмінник освіти України» (Корнус А.О., 2019), грамотами (Корнус О.Г., 2019; Король О.М., 2021; Торяник В.М., 2022), подяками (Корнус О.Г., 2021, 2022; Корнус А.О., 2022; Торяник В.М., 2020, 2021), грошовими преміями (Корнус О.Г., 2022; Генкал С.Е., 2022) тощо.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Недостатня кількість штатних НПП, які мають науковий ступінь доктора наук та вчене звання професора, що викладають на ОПП дисципліни професійного циклу. ЕГ рекомендує протягом наступних двох навчальних років посилити склад НПП, які викладають дисципліни професійного циклу, шляхом створення умов для захисту докторських дисертацій на наукові ступені доктора географічних і біологічних наук, отримання вчених звань (ст. викл. Король О.М.) викладачами кафедр загальної та регіональної географії та кафедри біології та методики навчання біології або залучити на основне місце роботи докторів географічних і біологічних наук, які б викладали на даній ОПП. Такі заходи сприяли б підвищенню якості навчання та викладання на даній ОПП.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Академічна та професійна кваліфікація НПП, що залучені до реалізації ОП, в цілому забезпечує досягнення цілей та ПРН. Процедура конкурсного відбору НПП прозора та дозволяє визначити необхідний рівень їх професіоналізму. У ЗВО налагоджена система професійного розвитку НПП та стимулювання розвитку викладацької майстерності шляхом підвищення кваліфікацій та стажувань як у вітчизняних так і закордонних ВНЗ, участі у наукових проектах і грантах, майстер-класах, тренінгах, круглих столах, написанні публікацій. ЗВО регулярно відзначає науково-педагогічних працівників грамотами, подяками, грошовими преміями тощо. Відсутність, насамперед, докторів географічних та біологічних наук за основним місцем роботи не перешкоджає реалізації освітнього процесу і може бути усунена ЗВО. ЕГ вважає, що ОП відповідає вимогам критерію 6 на рівні В частково за підкритерієм 6.1 та повністю за підкритеріями 6.2-6.6.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час віртуальної екскурсії по Університету, наданих фото матеріалів, а також навчально-методичне забезпечення (<https://pgf.sspu.edu.ua/navchalno-metodychne-ta-materialne-zabezpechennia-geografia>), ЕГ може зробити висновок, що МТБ сприяє якійсь організації освітнього процесу та досягненню цілей і ПРН, визначених ОП "Середня освіта (Географія. Біологія та здоров'я людини)". Аудиторний фонд, оснащений сучасною технікою (мультимедійне обладнання, ТВ панелі, інтерактивні дошки та ін.), діє геологічний музей (<https://pgf.sspu.edu.ua/geologic-museum>) та зоологічний музей (<https://pgf.sspu.edu.ua/muzei-zoolohii-bio-mnb>), наявний ННЦ «Ботанічний сад Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка» (<https://pgf.sspu.edu.ua/bot-sad>). У всіх приміщеннях ЗВО (включаючи укриття та гуртожитки) є безкоштовний доступ до Wi-Fi. Для безпечної організації освітнього процесу під час воєнного стану в університеті є укриття (бомбосховище). Для забезпечення безперервності організації освітнього процесу під час вимкнення електроенергії в закладі наявні генератори. Для підсилення забезпечення опанування ПРН створена і функціонує наукова бібліотека (<https://library.sspu.edu.ua/struktura/#1592559438232-2b2c5c7e-dd80>), електронний каталог (<https://lib.sspu.edu.ua/library/DocSearchForm.jsessionid=BEF9C345734726D44FE2BA55AA6697B9>) та інституційний репозитарій (<https://repository.sspu.edu.ua/>). Згідно слів директора бібліотеки електронний каталог нараховує більше 246 тис. документів із низ 31 тис. це електронні повнотекстові документи. Інституційний репозитарій нараховує більше 13 тис документів, який зареєстрований у міжнародних реєстрах відкритого доступу. Бібліотека має доступ до баз даних Scopus та WoS згідно із заключенням договору із Державною науково-технічною бібліотекою України, "ScienceDirect", "Springer Nature" та ін. Навчально-методичні матеріали розміщуються в системі Moodle (<https://dl.sspu.edu.ua>). Для забезпечення освітнього процесу в період дистанційного навчання використовується ліцензійне програмне забезпечення, зокрема ліцензійний пакет Zoom. Для забезпечення академічної доброчесності в Університеті використовується система "StrikePlagiarism". Студентське містечко, зі слів його директора, складається із комплексу 3-ох гуртожитків, які компактно розташовані на території університету (<https://ssp.edu.ua/student-ske-mistechko-main>). Ураховуючи умови військового часу та дистанційну форму організації освітнього процесу, наразі у гуртожиток поселяють здобувачів які перебувають у скрутному матеріальному становищі, із тимчасово окупованих територій, чи залишились без житла. У структурі СумДПУ функціонує їдальня, актова зала, стадіон, спортивний комплекс з басейном, медпункт.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

ЕГ під час зустрічей із НПП, здобувачами вищої освіти та студентським активом впевнилась, що СумДПУ ім. надає безоплатний і вільний доступ до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів. Всі учасники освітнього процесу безоплатно користуються послугами всієї інфраструктури та матеріально-технічної бази ЗВО, а також послугами всіх структурних підрозділів університету. Для всіх учасників освітнього процесу є вільний і безкоштовний доступ до Wi-Fi. Здобувачам та НПП створено акаунти у системі Moodle (<https://dl.sspu.edu.ua>). Вільний доступ до фондів наукової бібліотеки закладу (<https://library.sspu.edu.ua/struktura/#1592559438232-2b2c5c7e-dd80>) де функціонує електронний каталог (<https://lib.sspu.edu.ua/library/DocSearchForm.jsessionid=BEF9C345734726D44FE2BA55AA6697B9>) та інституційний репозитарій (<https://repository.sspu.edu.ua/>). Функціонують студентські наукові гуртки та проблемні групи (<https://pgf.sspu.edu.ua/hurtky-i-problemni-hrupy>). На безоплатній основі здійснюється разова перевірка наукових робіт в системі "StrikePlagiarism", як здобувачів так і НПП. У вільному доступі для учасників освітнього процесу є їдальня, актова зала, стадіон, спортивний комплекс з басейном, медпункт.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Під час відео-огляду матеріально-технічної бази Університету ЕГ пересвідчилась, що в ЗВО освітнє середовище для життя і здоров'я здобувачів ОП "Середня освіта (Географія. Біологія та здоров'я людини)" є безпечним, а також дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси. Для безпечної організації освітнього процесу під час воєнного стану в Університеті є укриття (бомбосховище). Для забезпечення безперервності організації навчального процесу під час вимкнення електроенергії в закладі наявні генератори. Навчальні корпуси, аудиторії відповідають санітарно-гігієнічним нормам та правилам пожежної безпеки. Навчальні корпуси, аудиторії відповідають санітарно-гігієнічним нормам та правилам пожежної безпеки, за належним рівнем безпеки контролюється відділом охорони праці (<https://sspu.edu.ua/viddil-okhorony-pratsi>). У СумДПУ ім. А.С. Макаренка діє Психологічна служба (<https://sspu.edu.ua/psy-service>) головною метою діяльності якої є надання доступних та якісних послуг у сфері практичної психології, спрямованих на збереження та укріплення психологічного здоров'я всіх учасників освітнього процесу; участь у забезпеченні адаптивного та комфортного освітнього простору для студентської молоді; здійснення психолого-педагогічної підтримки становлення й розвитку особистості студента. На регулярній основі психологічна служба проводить різні заходи, тренінги, конференції, здійснює індивідуальне та групове консультування здобувачів, викладачів, та інших учасників освітнього процесу ([https://sspu.edu.ua/povyny?types\[0\]=1](https://sspu.edu.ua/povyny?types[0]=1)). Зустріч із представниками студентського самоврядування та здобувачами вищої освіти на ОП засвідчила задоволеність здобувачів освітнім середовищем університету.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

У ході своєї роботи ЕГ переконалася, що СумДПУ забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за ОП "Середня освіта (Географія. Біологія та здоров'я людини)". Підтримка здобувачів вищої освіти відбувається згідно із Статутом СумДПУ ім. А.С. Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2022/docs/polozhennia/statut_sumdpu_2022_f1e29.pdf). Згідно зі слів гаранта ОП та здобувачів вищої освіти, освітня підтримка забезпечується протягом усього періоду навчання здобувачів. Під час зустрічі із здобувачами ЕГ переконала, що освітня підтримка відбувається не лише під час аудиторних занять, практичних занять, індивідуальних занять, консультацій, самостійної роботи, практики тощо, так і в ході неформальних освітніх заходів (<https://pgf.sspu.edu.ua/neformalna-ta-informalna-osvita-geografia>), а також через систему Moodle, та матеріалів наукової бібліотеки, інституційного репозитарію. Для забезпечення інформаційної підтримки діє сайт ЗВО (<https://sspu.edu.ua/>), сайт кафедри (<https://pgf.sspu.edu.ua/kafedra-zahalnoi-ta-rehionalnoi-heohrafii>), який є досить зручними у використанні. В СумДПУ, діє веб-сервісу розкладу (<https://sspu.edu.ua/schedule/?site>), електронний кабінет студента (<https://rozklad.sspu.edu.ua/cgi-bin/classman.cgi?p=999>). Активно ведуться соціальні мережі університету Facebook (https://www.facebook.com/pressSSPU/?locale=ru_RU), Instagram (https://www.instagram.com/sspu_ua/) та соціальні мережі кафедри Facebook (<https://www.facebook.com/kzrgeography>), Instagram (<https://www.instagram.com/kzrgeography>), де оприлюднюються анонси та інформації про важливі події. В ЗВО діє студентське самоврядування, діяльність якого регламентується відповідним Положенням (<https://sspu.edu.ua/media/attachments/2019/10/11/stud-samovriaduvannia.pdf>), з метою забезпечення захисту прав і інтересів студентів, а також їх участі в управлінні закладом. ЕГ під час зустрічі зі студентським самоврядуванням впевнилась, що самоврядування, сприяє забезпечити співпрацю студентських колективів, організацій та груп з керівництвом Університету, з деканатом, кафедрою та НПП. Соціальна підтримка відбувається за допомоги психологічної служби (<https://sspu.edu.ua/psykholohichna-sluzhba>) та діяльності юридичної клініки (<https://legalclinic.sspu.edu.ua/>). Під час спілкування із головою студентської профспілки Анастасією Марухою, було підтверджено, що якщо у здобувача виникає допомогу, з поважних причин, він може звернутися до профспілки з проханням надати матеріальну допомогу. Результати проведеного опитування (https://sspu.edu.ua/images/2023/docs/yakist-osvity/zagalniy_zvit_6foe3.pdf) та спілкування із здобувачами вищої освіти свідчать, що вони задоволені рівнем освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки в ЗВО.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Під час онлайн-огляду матеріально-технічної бази та на основі аналізу наданих закладом освіти фото та відео матеріалів, експертна група впевнилась, що ЗВО створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами. В СумДПУ діють ряд положень, щодо надання освітніх послуг для осіб з особливими освітніми потребами: Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з особливими освітніми потребами та інших маломобільних груп населення (https://sspu.edu.ua/images/2020/11/poryadok_suprovodu_osib_z_osoblivimi_potrebami_ta_inshih_malomobilnih_grup_naselennya_e2224.pdf), Порядок навчання та супровід осіб з особливими потребами (https://sspu.edu.ua/images/2020/11/poryadok_navchannya_ta_suprovod_osib_z_osoblivimi_osvitnimi_potrebami_57baa.pdf). Всі корпуси обладнані пандусами, таблички з номерами аудиторій виконані випуклим шрифтом. На зустрічі із здобувачами вищої освіти Дмитрій Карнаушенко повідомив, що на цій ОП не навчаються особи з особливими потребами і наголосив, що даних здобувачів, селять в гуртожитки на першій поверх. В ЗВО створено достатні умови для реалізації права на освіту особам з особливими освітніми потребами.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Експертна група встановила, що в В СумДПУ наявна чітка і зрозуміла політика і процедура вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо). В ЗВО діє Статут (https://sspu.edu.ua/images/2022/docs/polozhennia/statut_sumdpu_2022_f1e29.pdf), в якому передбачені норми, моралі та захист здобувачів від приниження, фізичного та психологічного насильства, дискримінації та Положення про розгляд скарг та звернень громадян у СумДПУ (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_rozglyad_skarg_ta_zvernen_gromadyan_4495d.pdf), в якому прописано порядок врегулювання конфліктних ситуацій. Під час зустрічей із здобувачами вищої освіти та студентським самоврядуванням, експерти переконалися, що вони орієнтуються в політиці і процедурах вирішення конфліктних ситуацій. Здобувачі знають, що в закладі діє скринька довіри як електронна (<https://law.sspu.edu.ua/main/zahalna-informatsiia/elektronna-skrinka-doviri>) та і в холі центрального корпусу, та в разі виникнення конфліктної ситуації вони напряму можуть звернутись до куратора, гаранта, деканату та адміністрації закладу. В разі виникнення конфліктної ситуації психологічна служба СумДПУ може надати психологічну допомогу. В ЗВО реалізується програма антикорупційних заходів (https://sspu.edu.ua/images/2023/docs/plan_roboti_22-23_baco4.pdf) та працює уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції, до якої можна звернутись за телефоном "гарячої" лінії 68-59-86, на електронну адресу: anticorruption@sspu.edu.ua. У вирішенні конфліктних ситуацій, окрім адміністрації закладу, виступає студентське самоврядування та профспілкові організації. На ОП "Середня освіта (Географія. Біологія та здоров'я людини)" конфліктних ситуацій (зокрема, пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо) зафіксовано не було, це було підтверджено на зустрічах з НПП, здобувачами вищої освіти та студентським самоврядуванням.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

МТБ СумДПУ сприяє якісній організації освітнього процесу та досягненню цілей і ПРН, визначених ОП "Середня освіта (Географія. Біологія та здоров'я людини). В Університеті створені необхідні матеріальні та технічні умови (сучасні аудиторії, музеї, наявність необхідних програм та онлайн-платформ), що сприяє академічній свободі викладачів у виборі та застосуванні інноваційних технологій та активних методів навчання. Усі учасники освітнього процесу мають безоплатний та вільний доступ до користування інфраструктурою ЗВО та його інформаційними ресурсами. Створено безпечні умови організації освітнього процесу під час воєнного стану: наявне укриття (бомбосховище), електрогенератори. Для осіб з особливими освітніми потребами встановлені пандуси, наявні випуклі написи на табличках аудиторій. В цнверситеті на високому рівні організовано онлайн-навчання завдяки зручному і змістовному наповненню платформи Moodle, є безкоштовний доступ до Wi-Fi у всіх приміщеннях закладу. В СумДПУ здобувачі вищої освіти, у разі виникнення конфліктних ситуацій можуть звернутися за допомогою до уповноваженої особи з питань запобігання та виявлення корупції, юридичної клініки, скринька довіри, за психологічною допомогою можуть звернутись до фахівця психологічної служби.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Слабкі сторони: незавершений ремонт у бомбосховищі (укритті), повторна перевірка дипломних робіт на плагіат, здійснюється на платній основі. Рекомендації: упродовж 2023-2024 н.р. завершити ремонт у бомбосховищі (укритті), забезпечити можливість безкоштовної повторної перевірки кваліфікаційних робіт на виявлення співпадінь.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

За даним критерієм ОП "Середня освіта (Географія. Біологія та здоров'я людини) цілком відповідає підкритеріям: 7.1. (фінансові та матеріально-технічні ресурси); 7.2. (заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ НПП і здобувачів вищої освіти до інформаційних ресурсів та інфраструктури); 7.4. (освітня, організаційна, інформаційна, консультативна та соціальна підтримка здобувачів вищої освіти); 7.5. (достатні умови для осіб з особливими освітніми потребами); 7.6. (чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій). Підкритерій 7.3 (безпечне освітнє середовище) відповідає частково, тому що приміщення потребує завершення ремонту. ЕГ

зазначає, що виділені вище сильні сторони та недоліки, а також рекомендації щодо вдосконалення ОП за критерієм 7, дозволили експертній групі зробити висновок та встановити відповідність критерію рівню В.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процеси розробки, затвердження, моніторингу та оновлення ОП в СумДПУ регламентуються локальними нормативними документами, а саме: Положенням про освітні програми в СумДПУ (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_op_ff69e.pdf), Положенням про організацію освітнього процесу в СумДПУ (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf) Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в СумДПУ (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_sistemu_vnutrishnogo_zabezpechennya_yakosti_osvitnoyi_diyalnosti_ta_yakosti_vo_620e3.pdf), Положенням про комісію із забезпечення якості вищої освіти (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_komisiyu_iz_zabezpechennya_yakosti_vischoyi_osviti_5d370.pdf). Регламентом передбачено оновлення ОП не рідше одного разу на рік, яке обговорюється на науково-методичній комісії та вчентій раді природничо-географічного факультету. Поточний моніторинг відбувається постійно, дані якого узагальнюються двічі на рік, після кожного семестру. Відповідно до встановлених процедур процес розроблення, моніторингу та періодичного перегляду здійснюється групою забезпечення спеціальності на чолі з гарантом із залученням стейкхолдерів: здобувачів, роботодавців, студентського самоврядування. Посилення моніторингу якості ОП відбувається шляхом систематичних опитувань (двічі на рік) у форматі online, з якими можна ознайомитись на сайті кафедри (<https://pgf.sspu.edu.ua/>) в розділі “Моніторинг якості освіти за ОПП” (<https://pgf.sspu.edu.ua/monitorynh-iakosti-osvity-za-opp-geografia>). В ході співбесід зі здобувачами, стейкхолдерами (заінтересованими особами), представниками студентського самоврядування, випускниками, та НПП було виявлено, що вони систематично надають відгуки, пропозиції та рецензії стосовно покращення ОП. Під час відеозустрічей був підтверджений факт того, що СумДПУ дотримується процедур, що прописані у вищезазначених документах. У 2023 р., оновлення ОП, що акредитується, були тільки на рівні змісту її освітніх компонентів.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Здобувачі освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу моніторингу та оновлення ОП і їх рекомендації враховуються при оновленні ОП. Експертна група під час зустрічей зі здобувачами денної форми навчання та студентським самоврядуванням переконалась, що вони дійсно беруть безпосередню участь в процесі моніторингу та періодичного перегляду ОП, зокрема за пропозицією Софії Спасонової, були внесені корективи у графічну схему освітніх компонентів. Здобувачі мають можливість брати безпосередню участь або через представників студентського самоврядування у розширених засіданнях кафедр, вчених рад, де здійснюється обговорення ОП, і таким чином впливати на їх зміст, структуру та якість. Здобувачі вищої освіти включені до складу експертної ради стейкхолдерів та працедавців, робочої (проектної) групи за даною ОП. ЕГ під час зустрічей зі здобувачами вищої освіти та студентським самоврядування, впевнилась, що вони долучаються до процесу перегляду ОП, безпосередньо через неформальне спілкування з гарантом, куратором, викладачами дисциплін, а також через онлайн-опитування. На сайті кафедри в розділі “Моніторинг якості освіти за ОПП” (<https://pgf.sspu.edu.ua/monitorynh-iakosti-osvity-za-opp-geografia>), висвітлене нормативне забезпечення якості освіти, загальні опитування та опитування по дані ОП. Під час інтерв'ю здобувачі вищої освіти підтвердили, що до них дослухаються та враховують їх точку зору стосовно окремих ОК та методів викладання. В 2023р. процедура відбулася згідно визначеної в Університеті процедури, здобувачі освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування були залучені до процесу періодичного перегляду. Разом з тим, сама ОП оновлена не була, у зв'язку із відсутністю принципових зауважень щодо її змісту та відповідного рішення робочої групи із розробки (оновлення) ОП.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Експертна група під час зустрічі з роботодавцями встановила, що ЗВО співпрацює із роботодавцями та їх об'єднаннями на постійній основі. Зустріч із роботодавцями продемонструвала їх активну участь у вдосконаленні як змісту, так і процесу освіти на даній ОП. Зокрема було підтвердження дільності Ради роботодавців (<https://sspu.edu.ua/rada-robotodavtsiv>), Експертної ради стейкхолдерів (<https://pgf.sspu.edu.ua/spivpratsya-z-istejkkholderami-i-vipusknikami-geografia>), Асоціації випускників, студентів та друзів (<https://sspu.edu.ua/universityet/zahalna-informatsiia/asotsiatsiya-vipusknikiv>). Експерта рада стейкхолдерів спільно із випусковою кафедрою, гарантом ОП та здобувачами вищої освіти періодично моніторять та вносять корекції. Обговорення звіту за результатами моніторингу висвітлені в протоколі № 4 засідання експертної ради

стейкхолдерів за спеціальністю 014 Середня освіта (Географія) від 15 грудня 2021 року (https://pgf.sspu.edu.ua/images/2021/geografia/OPP/protokol_4_vid_15122021_014_68424.pdf) Активно залучаються до процесу перегляду, голова експертної ради стейкхолдерів, начальниця управління Державної служби якості освіти у Сумській області Алла Рябуха, директора Конотопського ліцею №10 Світлана Горшеніна, консультантка Центру професійного розвитку педагогічних працівників Сумської міської ради Наталя Голобородько, заступник директора Шостинської гімназії Ольга Коник та інші. Пропозиції були висвітлені для вступу на 2022-2023 н.р. (https://ssp.u.edu.ua/images/2021/docs/proekt_opp/tablicya_propozicij_ta_zmin_014_os_magistr_eda76.pdf). В 2023р. роботодавці також були залучені до процесу перегляду ОП, але сама ОП оновлена не була, у зв'язку із відсутністю принципових зауважень щодо її змісту та відповідного рішення робочої групи із розробки (оновлення) ОП.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Випуск за ОП «Середня освіта (Географія. Біологія та здоров'я людини)» ще не здійснювався. Кар'єрний шлях випускників ОП, збір та аналіз інформації про їх працевлаштування здійснюється відділом працевлаштування, професійної освіти та додаткових платних послуг (<https://ssp.u.edu.ua/viddilpratsvelashtuvannia-profesiino-tehnicnoi-ostvity-ta-dodatkovykh-platnykh-poslugh>). На зустрічі із здобувачами вищої освіти, ЕГ з'ясувала, що є студенти за даною освітньою програмою, які вже працевлаштовані та успішно здійснюють професійну діяльність за фахом (Альона Кудра, Ольга Єрьоменко, Ірина Шако).

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Система забезпечення якості в СумДПУ забезпечує вчасне реагування на недоліки, які виявляються на ОП під час здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості у освітній діяльності відповідно до Положення про освітні програми (https://ssp.u.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_op_ff69e.pdf), Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (https://ssp.u.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_sistemu_vnutrishnogo_zabezpechennya_yakosti_osvitnoyi_diyalnosti_ta_yakosti_vo_620e3.pdf), Положенням про комісію із забезпечення якості вищої освіти (https://ssp.u.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_komisiyu_iz_zabezpechennya_yakosti_vischoyi_osviti_5d370.pdf). У ЗВО функціонує окремий підрозділ, який забезпечує ефективне функціонування внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти - Центр забезпечення якості вищої освіти (<https://ssp.u.edu.ua/tsentr-zabezpechennia-iakosti-vyshchoi-osvity>), що було підтверджено під час зустрічі із адміністративним персоналом, начальницею центром Оксаною Одінцовою. Задля моніторингу на сайті ЗВО, наявний розділ "Опитувальник", де можна пройти, в будь-який час анкетування (<https://ssp.u.edu.ua/opytuvalnyky>). Результати цих опитувань аналізуються й в узагальненому вигляді передаються для ознайомлення керівництву Університету, факультету, кафедрам, НМК, робочим (проектним) групам для реагування. В ході спілкування здобувачі ОП "Середня освіта (Географія. Біологія та здоров'я людини)" підтвердили, що анкетування дійсно проводилися і вони особисто брали участь у даних опитуваннях. Постійно проводиться неформальне спілкування зі здобувачами вищої освіти, студентським самоврядуванням, стейкхолдерами, НПП, що дає можливість виявляти та реагувати на недоліки протягом навчального року. Під час вивчення звіту самоаналізу та проведення зустрічей з фокус-групами, суттєвих недоліків у реалізації ОП не виявлено, а пропозиції щодо підвищення якості ОП та освітнього процесу загалом з боку здобувачів та роботодавців знайшли своє відображення в процесі реалізації ОП. Під час моніторингу та перегляду ОП у 2023р. недоліків не було виявлено, у зв'язку із цим закладом вищої освіти було прийнято рішення залишити ОП в редакції 2022 р.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти відсутні, адже ОП "Середня освіта (Географія. Біологія та здоров'я людини)" акредитується вперше. В ході вивчення матеріалів самооцінювання та спілкування із усіма учасниками освітнього процесу з'ясовано, що при розробці та впровадженні ОП, були прийняті до уваги пропозиції до акредитації попередньої ОП "Середня освіта (Географія)" зі спеціальності 014 Середня освіта (Географія), яка проходила у 2018 р. Під час зустрічі із гарантом ОП було встановлено, що за результатами зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (первинної акредитації) було здійснено перегляд та оновлення ОП для набору здобувачів освіти у 2024 р.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

За результатами проведених зустрічей, аналізу інформації, оприлюдненої на сайті Університету та додаткових матеріалів, наданих гарантом, ЕГ дійшла висновку, що у ЗВО ведеться системна робота по формуванню внутрішньої культури якості на основі врахування результатів її внутрішнього та зовнішнього оцінювання. Під час проведення онлайн зустрічей з усіма фокус групами ЕГ відзначає розуміння цілей та змісту ОП. Згідно із Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_sistemu_vnutrishnogo_zabezpechennya_yakosti_osvitnoyi_diyalnosti_ta_yakosti_vo_620e3.pdf), учасники академічної спільноти залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП. Діяльність Центру забезпечення якості вищої освіти спрямована на моніторинг у формі онлайн анкетувань. Локальний моніторинг проводиться НПП, під час занять та у неформальному спілкуванні зі здобувачами вищої освіти. Культура якості вищої освіти в університетах ґрунтується на відкритості у впровадженні навчального процесу та використанні ефективного підходу для досягнення ПРН, які передбачені програмою. Ця культура сприяє залученню різних стейкхолдерів до участі у розвитку ОП і сприяє формуванню в університеті моральної та етичної культури. Під час онлайн-зустрічей ЕГ з'ясувала, що усі зацікавлені сторони у значній мірі беруть участь у процедурах забезпечення якості освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

У ЗВО функціонує чітка й зрозуміла процедура розроблення, затвердження, моніторингу та перегляду ОП, яка забезпечена всією необхідною внутрішньою нормативною документацією. Всі групи стейкхолдерів (здобувачі вищої освіти, студентське самоврядування, роботодавці, випускники) залучаються до створення, реалізації, перегляду та удосконалення ОП. Регулярно здійснюються анкетування студентів та роботодавців. Згідно з Положенням «Про освітні програми у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка» моніторинг проводиться на системній основі не рідше, як раз на рік.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Слабкою стороною ОП є відсутність практики щорічного оновлення ОП за результатами її моніторингу та перегляду. ЕГ рекомендує дотримуватися пункту 4.2. Положення «Про освітні програми у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка» та враховувати рекомендавані стейкхолдерами зміни в ОП.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ЕГ встановила, що освітня діяльність на ОП загалом відповідає Критерію 8. За підкритеріями 8.1 (дотримання процедур розроблення, затвердження, моніторингу та перегляду ОП), 8.2 (залучення здобувачів вищої освіти та органів студентського самоврядування до перегляду ОП), 8.3 (залучення роботодавців), 8.4 (збирання інформації, щодо кар'єрного шляху випусників), 8.6 (результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти), 8.7 (сформована культура якості). Підкритерій 8.5 (вчасне реагування на виявлені недоліки в ОП), відповідає частково. Тому ЕГ встановила рівень відповідності В.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

ЕГ впевнилась, що в СумДПУ визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, а саме діє низка документів, які висвітлені на офіційному сайті ЗВО, в розділі "Реєстр основної нормативної бази" (<https://sspu.edu.ua/reiestr-osnovnoi-normativnoi-bazy#>), де висвітлені нормальні документи, які стосуються загальної нормативної бази, структурних підрозділів університету, системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти академічної доброчесність, освітній процес тощо, до прикладу: Статут Університету (https://sspu.edu.ua/images/2022/docs/polozhennia/statut_sumdpu_2022_f1e29.pdf), Колективний договір (https://sspu.edu.ua/images/2023/docs/kol-dogovir/zmini_do_kd_za_2023_db83e.pdf), Правила внутрішнього трудового розпорядку

(https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/pravila_vnutrishnogo_trudovogo_rozporядku_771fe.pdf), Кодекс академічної доброчесності (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/kodeks_akademichnoyi_dobrochesnosti_6c82c.pdf), Положення про дуальну форму здобуття вищої освіти (https://sspu.edu.ua/images/2021/docs/11/pro_dualnu_formu_zdobuttya_vischoyi_osviti_37099.pdf) та інші. На відеозустрічах із різними учасниками освітнього процесу, ЕГ мала можливість переконатися, що вони орієнтуються в правилах і процедурах які регулюють права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу в Університеті.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін.

На офіційному сайті СумДПУ в розділі “Освітні програми 2022” (<https://sspu.edu.ua/osvitni-prohramy-2022-rik>), розміщений відповідний проект ОП “Середня освіта (Географія. Біологія та здоров'я людини) з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін (стейкхолдерів). Однак, у розділі “Освітні програми 2023” (<https://sspu.edu.ua/osvitni-prohramy-2023-rik>), проект даної ОП, не висвітлений.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

ЕГ встановила повну відповідність підкритерію щодо ОП в редакції 2022, однак на офіційному веб-сайті Університету в рубриці “Освітні програми” (<https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/osvitni-prohramy>) не оприлюднено інформацію про освітню програму 2023 року.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Сильною стороною є публічність та прозорість в СумДПУ, яка забезпечується шляхом відкритості всієї необхідної інформації на офіційному веб-сайті. Повне дотримання процедури оприлюднення інформації щодо ОП яка акредитується (редакція 2022 р.).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

ОП у 2023 р. не виставлялася ЗВО для громадського обговорення, що позбавило можливість зацікавленим учасникам освітнього процесу, вносити пропозиції, щодо її удосконалення. ЕГ рекомендує у 2024 р. своєчасно, оприлюднити проект ОП на сайті ЗВО, що надасть можливість, отримувати зауваження та пропозиції заінтересованих сторін (стейкхолдерів), сприятиме відкритості, вдосконаленню, формування привабливості та позитивного іміджу програми на ринку освітніх послуг.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ЗВО має належну нормативно-правову базу, створені чіткі та зрозумілі правила і процедури, які регулюють права, обов'язки всіх учасників освітнього процесу. ЕГ визнає повну відповідність критерію (підкритерії 9.1., 9.3.) щодо ОП яка акредитується (редакція 2022 р.) та часткову відповідність за підкритерієм 9.2. Загалом, простежується відповідність критерію 9 за рівнем В. Вказані недоліки, а саме необхідність обов'язкового щорічного оприлюднення проекту ОП для громадського обговорення, можуть бути виправлені у короткі терміни та недопущені повторно.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Акредитаційна експертиза відбулася згідно погодженої із ЗВО програми. Експертна група вчасно і у повному обсязі отримала всі необхідні додаткові документи. ЗВО забезпечив присутність усіх заявлених учасників акредитаційної експертизи. Експертна група висловлює вдячність гаранту ОП доценту Анатолію Корнусу.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	A
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Шевчук Сергій Миколайович

Члени експертної групи

Гришко Світлана Вікторівна

Пономаренко Вадим Юрійович